«Ακόμα κι αυτή η άλωση της Κωνσταντινουπόλεως ωχριά μπροστά στη Μικρασιατική κατασιροφή.»
Στέφαν Τσβάιχ

ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ.

Περιοδική Έκδοση του Κέντρου Σπουδής και Ανάδειξης Μικρασιατικού Πολιτισμού

Αρ. φύλλου: 20 Σεπτέμβριος 2016 Τιμή: 0,01 ευρώ

Λαογραφικό Μουσείο.

Μενταγιόν - πουδριέρα από τη Σμύρνη.

Το 7ο Συμπόσιο του ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ.

Ο Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων στο 7ο Συμπόσιο

Στις 27 Νοεμβρίου 2015, πρώτη ημέρα του 7ου Συμποσίου του ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ., ο Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων κ. Νίκος Βούτσης και ο Υφυπουργός των Εσωτερικών κ. Γιάννης Μπαλάφας, ξεναγήθηκαν στο Λαογραφικό Μουσείο.

Το 7ο Συμπόσιο του ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ.

με τη θεματική του για τις Μικρασιάτισσες γνώρισε μεγάλη επιτυχία.

Ως το κορυφαίο γεγονός της προηγούμενης χρονιάς έχει αξιολογηθεί το 7ο Συμπόσιο του ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ. Αυτό το οφείλει ασφαλώς στη θεματική του : ***"Η θέση και ο ρόλος της Μικρασιάτισσας, κατά τους νεότερους χρόνους, έως το 1922".***

Και μόνο το γεγονός ότι παραβρέθηκαν και τίμησαν με την παρουσία τους το Συμπόσιο, ο Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων κ. Νίκος Βούτσης, και ο υφυπουργός Εσωτερικών και Διοικ. Μεταρρύθμισης κ. Γιάννης Μπαλάφας, πέραν βέβαια του σεβασμιότατου Μητροπολίτη Ν. Ιωνίας και Φιλαδελφείας κ.κ. Γαβριήλ, του δημάρχου Ν. Ιωνίας κ. Ηρακλή Γκότση, εκπροσώπων της Περιφέρειας Αττικής και πολλών άλλων προσωπικοτήτων από το χώρο της Διοίκησης, του Πολιτισμού και της Παιδείας αρκεί για να καταδείξει την απήχησή του.

Ασφαλώς σημαντικός υπήρξε ο ρόλος των προσφυγικών οργανώσεων και σωματείων, που ήρθαν απ΄ όλη την Ελλάδα, στηρίζοντας έτσι ηθικά αυτό τον θεσμό. Και θα μιλούσε κανείς για ρεκόρ, αν υπολογίσει ότι με αντιπροσώπους τους συμμετείχαν στο Συμπόσιο περισσότερα από 50 σωματεία : από τη Λέσβο, τη Μύκονο, το Ηράκλειο Κρήτης, την Θεσσαλονίκη, τη Λάρισα, την Σύρο, τον Πειραιά, τη Νίκαια, την Ελευσίνα, την Πεντέλη, τη Ν. Σμύρνη, το Ηράκλειο Αττικής, το Μεγάλο Πεύκο και φυσικά τη Ν. Ιωνία.

Όμως η συνέπεια του ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ. να εκδίδει, εντός 6μήνου περίπου, από το τέλος των εργασιών του Συμποσίου και τον τόμο των Πρακτικών του συνέβαλε σημαντικά στην ενίσχυση του ρόλου που διαδραματίζει, πανελλαδικά πλέον, στο χώρο των Μικρασιατικών Σπουδών.

Και πρόκειται για έναν φροντισμένο και καλοτυπωμένο τόμο 274 σελίδων, στον οποίο περιέχονται όλες οι εισηγήσεις αλλά και οι προσφωνήσεις των επισήμων που έγιναν στη διάρκεια των 3 ημερών που διήρκεσε το Συμπόσιο.

Παρακάτω παρουσιάζουμε, σε συντομία κείμενο που αναφέρεται στις εργασίες του Συμποσίου.

Εξαιρετική επιτυχία είχε το 7ο Συμπόσιο του Κέντρο Σπουδής και Ανάδειξης Μικρασιατικού Πολιτισμού (ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ.) του Δήμου Ν. Ιωνίας με θέμα «Η θέση και ο ρόλος της Μικρασιάτισσας κατά τους νεότερους χρόνους, έως το 1922». Στο 3/ήμερο της διάρκειάς του (27-29 Νοεμβρίου 2015) οι εκατοντάδες σύνεδροι, είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν ένα πυκνό πρόγραμμα ανακοινώσεων από 12 εισηγητές: πανεπιστημιακούς, ερευνητές, συγγραφείς, το οποίο άρχισε κι έκλεισε με μικρασιάτικα τραγούδια αφενός μεν από τη Χορωδία του "Δικτύου Μικρασιάτης" αφετέρου από τις "Γυναίκες του Χορευτικού Ομίλου Ν. Ερυθραίας".

Η έναρξη των εργασιών, το βράδυ της Παρασκευής, είχε ιδιαίτερη επισημότητα, αφού ήταν παρόντες και χαιρέτησαν ο Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων Νίκος Βούτσης κι ο υφυπουργός Εσωτερικών και Διοικ. Μεταρρύθμισης Γιάννης Μπαλάφας. Παρόντες ήταν και απηύθυναν χαιρετισμό και ο δήμαρχος Ν. Ιωνίας Ηρακλής Γκότσης και ο Μητροπολίτης Ν. Ιωνίας και Φιλαδελφείας Γαβριήλ ενώ προλόγισε κι ο Πρόεδρος του ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ. Λουκάς Χριστοδούλου.

Στο πλαίσιο του 7ου Συμποσίου η Ομοσπονδία Προσφυγικών Σωματείων Ελλάδος (Ο.Π.Σ.Ε.), τίμησε το ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ. με τιμητική πλακέτα, για τη διαδρομή των 12ετών δράσης του και το έργο που επιτελεί με την διοργάνωση 7 συμποσίων και δεκάδων εκδηλώσεων με θέματα του Μικρασιατικού Πολιτισμού.

Η βραδιά της Παρασκευής ξεκίνησε με παρουσίαση του έργου της αείμνηστης Μέλπως Λογοθέτη – Μερλιέ, της ιδρύτριας του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών, από τη φιλόλογο Χρ. Αθηνάκη. Ακολούθησε η πανηγυρική ομιλία της ομότιμης καθηγήτριας του Παντείου Πανεπιστημίου Νίκης Καλτσόγια – Τουρναβίτη, με θέμα: «Τιμή στην Ελληνίδα Μικρασιάτισσα της πρωτοσποράς». Στην πρώτη συνεδρία παρουσιάστηκαν οι εισηγήσεις: α) της κας Μαρίας Βεϊνόγλου, με θέμα : «Η Ρωμηά των μεσοαστικών κέντρων της Καππαδοκίας, μέσα από την Ασιανή Μυθιστορία ΄Συλλαίος΄», β) του κ. Θεοδόση Πυλαρινού, με θέμα: «Πληροφορίες για τα Παρθεναγωγεία και την Εκπαίδευση των θηλέων από τον Φάρο της Ανατολής και το αρχείο του Μ. Ευαγγελίδη στις αρχές του 20ου αι.» γ) του κ. Αθαν. Φραγκούλη, με θέμα: «Το Ομήρειο Παρθεναγωγείο και η εκπαίδευση των γυναικών στη Σμύρνη».

Το Σάββατο, 28 Νοεμβρίου, το βράδυ έγιναν 2 συνεδριάσεις, παρουσιάσθηκαν δε οι εισηγήσεις: α) της κας Κυριακής Αμαραντίδου, με θέμα: «Ας μορφώσωμεν τας θυγατέρας μας ελληνοπρεπώς!», μέσα από την εφημερίδα «Αργοναύτης», β) του κ. Νίκου Τόμπρου, με θέμα: «Η σωματειακή δράση των Μικρασιατισσών (1877-1922). Χώροι πολιτικών και εθνικών κινητοποιήσεων», γ) του κ. Μιχάλη Βαρλά, με θέμα: «Η Σμυρνιά ως εικόνα και ως υποκείμενο στις αρχειακές πηγές» και δ) του κ. Κων. Φωτιάδη με θέμα: «Η γυναίκα του Πόντου στην περίοδο της Γενοκτονίας».

Μετά το τέλος των εργασιών του Σαββάτου ακολούθησε η καθιερωμένη δεξίωση προς τιμή εισηγητών και συνέδρων, που οργανώνουν πάντα οι προσφυγικοί σύλλογοι της Ν. Ιωνίας: Ένωση Σπάρτης Μ. Ασίας, Σωματείο Ινεπολιτών – Κασταμονιτών "Η Κοίμησις της Θεοτόκου", Σύνδεσμος Αλαγιωτών Ν. Ιωνίας, Σύλλογος Σμυρναίων Ν. Ιωνίας, Σύλλογος Μικρασιατών «Η Καππαδοκία» και ο Ιωνικός Σύνδεσμος.

Την Κυριακή, 29 Νοεμβρίου, σε 2 συνεδρίες, παρουσιάσθηκαν 4 εισηγήσεις: α) της κας Φωτ. Καραμαλούδη, με θέμα: « Το θέατρο στη Μ. Ασία και η ανάδειξη γυναικών ηθοποιών ως αποτόκου του πολιτισμικού τους επιπέδου και της οικονομικής ανάπτυξης», β) της κας Σούλας Αντωνίου, με θέμα: «Η ανάδυση της γυναικείας υποκειμενικότητας στην Κωνσταντινούπολη του 19ου – 20ου αιώνα», γ) του κ. Κων. Νίγδελη με θέμα: «Καππαδοκία, γυναικών δρώμενα» και δ) του Θοδωρή Κοντάρα, με θέμα: «Η Σμυρνιά. Το πορτρέτο των γυναικών της Ιωνίας, μέσα από τους χαρακτηρισμούς στα γλωσσικά ιδιώματα της Ερυθραίας και της Σμύρνης».

Ο Πρόεδρος κ. Λουκάς Χριστοδούλου κλείνοντας τις εργασίες του 7ου Συμποσίου, αφού ευχαρίστησε όλους όσοι συνέβαλαν οργανωτικά στην επιτυχία του, η οποία αναγνωρίσθηκε απ' όλους ως πολύ μεγάλη, ζήτησε από τους συνέδρους να συμβάλουν στην επιτυχία και του 8ου Συμποσίου, το 2017, προτείνοντας μάλιστα και τη θεματική του.

Παρουσιάζοντας το Μικρασιατικό Ζήτημα στη Χώρα της Αμοργού....

Του Βλάση Αγτζίδη (*)

Μπορεί ο Όμηρος τον χαρακτηρισμό *«Ανεμόεσσα»* (ηνεμόεσσα)* να τον έδωσε στην Κάρπαθο, όμως όταν βρίσκεσαι στη Χώρα της Αμοργού νοιώθεις ότι ταιριάζει απολύτως και στο όμορφο αυτό νησί των Κυκλάδων.

Στη Χώρα βρέθηκα στις 10 Ιουλίου 2016, προσκαλεσμένος από τον Σύλλογο Πολιτισμού και Τέχνης «Σημωνίδης».

Στην εκδήλωση παρουσίασα το θέμα: *«Οι γενοκτονίες στην Ανατολή και οι πολιτικές ευθύνες για τη Μικρασιατική Καταστροφή»*. Στην αρχή μου φάνηκε παράδοξο να διοργανώνεται μια τέτοια εκδήλωση σε μια εποχή που οι περισσότεροι κάτοικοι απασχολούνται πλήρως με τις υπηρεσίες τουρισμού, οι οποίες αποτελούν και έναν από τους βασικούς πόρους του νησιού. Όμως η μεγάλη συμμετοχή στην εκδήλωση, το αμείωτο ενδιαφέρον, όπως και οι εύστοχες παρατηρήσεις και ερωτήσεις που ακολούθησαν, απέδειξαν ότι υπάρχει ένα κοινό ενημερωμένο -ψαγμένο όπως θα λέγαμε σήμερα- βαθύτατα προβληματισμένο, που αναζητά κάθε πηγή γνώσης.

Αμοργός και Μικρά Ασία

Εκτός από το μεγάλης σημασίας φαινόμενο της ύπαρξης ενός ενημερωμένου κοινού, η Αμοργός συνδέεται με τη Μικρά Ασία και τα γεγονότα που συνέβησαν εκεί και με πιο άμεσους τρόπους. Κατ' αρχάς η καταγωγή των Αμοργιανών είναι ιωνική και το νησί από την αρχαιότητα υπήρξε μια γέφυρα μεταξύ της Μικράς Ασίας και της ηπειρωτικής Ελλάδας. Επίσης, υπήρξε και τόπος καταφυγής αριστοκρατικών βυζαντινών οικογενειών μετά από τις ήττες και τις συρρικνώσεις που υπήρξαν απότοκο της ογουζικής τουρκομανικής εισβολής στη Μικρά Ασία, από την οποία προέρχονταν και οι Σελτζούκοι και αργότερα οι Οθωμανοί. Απόδειξη αυτής της κίνησης είναι η εγκατάσταση στην Αμοργό ενός κλάδου μιας μεγάλης βυζαντινής οικογένειας εκ Πόντου, των Γαβράδων, οι απόγονοι των οποίων εξακολουθούν να κατοικούν στο νησί. Ενδιαφέρον έχει το γεγονός ότι οι Γαβράδες είναι η μοναδική ελληνική μεσαιωνική οικογένεια που επιβιώνει έως και σήμερα. Οι απόγονοι έχουν δημιουργήσει επίσης και το Σύλλογο των απανταχού Γαβράδων *«Ο Άγιος Θεόδωρος Γαβράς»*.

Η Αμοργός, από τη ρωμαϊκή εποχή θα αποτελέσει τόπο εξορίας των πολιτικών αντιπάλων της εκάστοτε εξουσίας. Τον ίδιο ρόλο θα συνεχίσει να έχει και στην δεκαετία του '30, όταν ο Μεταξάς θα εξορίσει στα νησιά του Αιγαίου τους κομμουνιστές -και όχι μόνο- αντιπάλους του.

Με τη Μικρασιατική Καταστροφή κάποιοι πρόσφυγες θα βρουν καταφύγιο στο νησί, το οποίο πλήρωσε και μεγάλο φόρο αίματος στη Μικρασιατική Εκστρατεία (1919-1922). Μόνο από τη Χώρα έχασαν τη ζωή τους 16 στρατιώτες κατά την εκστρατεία αυτή.

Η εισήγηση

Στο πλαίσιο της εισήγησης παρουσιάστηκε τόσο το ιστορικό πλαίσιο όσο και οι αιτίες της ήττας. Το πρώτο μέρος περιλάμβανε την παρουσίαση του ιστορικού πλαισίου μέσα στο οποίο διεκδικήθηκε η επίλυση του εθνικού ζητήματος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας μετά το τέλος του Α' Παγκοσμίου Πολέμου στο πλαίσιο των μεταπολεμικών διευθετήσεων. Η περίοδος που ακολούθησε την ήττα των Κεντρικών Δυνάμεων ήταν η πλέον αποφασιστική ιστορική στιγμή για τη διαμόρφωση του μεταοθωμανικού γεωπολιτικού κόσμου. Παρουσιάστηκαν τα Συνέδρια Ειρήνης των νικητών του Α' Παγκοσμίου Πολέμου. Η εμπλοκή της Ελλάδας με την Μικρασιατική Εκστρατεία θα διαμορφώσει ένα νέο πλαίσιο. Με τη Συνθήκη των Σεβρών στους Έλληνες -που το 1914 το ποσοστό τους με τις διάφορες εκτιμήσεις κυμαινόταν από το 13% έως 25% – θα αποδοθεί το 6% περίπου του πάλαι ποτέ κοινού οθωμανικού εδάφους.

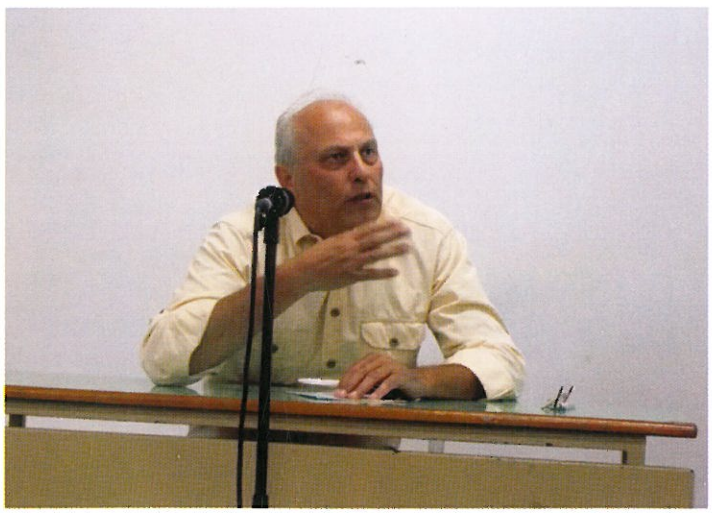

Σημαντικά εδάφη της Ανατολίας θα αποδοθούν στους Αρμένιους, ενώ θα υπάρξει και κουρδική αυτονομία. Οι Τούρκοι διατηρούσαν την κυριαρχία τους στο μεγαλύτερο μέρος του παλιού οθωμανικού εδάφους, καθώς και στην έδρα του ισλαμικού Χαλιφάτου, την Κωνσταντινούπολη. Με τον τρόπο αυτό διαμορφωνόταν ο γεωπολιτικός χάρτης της επόμενης μέρας και στη θέση της πολυεθνικής Οθωμανικής Αυτοκρατορίας που πλέον διαλυόταν οριστικά, δημιουργούνταν εθνικά κράτη με τη γνωστή επώδυνη διαδικασία που είχε γνωρίσει η Ανατολή από το 1821 και εντεύθεν.

Οι εξελίξεις αυτές θα επισφραγιστούν με δύο συνθήκες: των Βερσαλλιών και των Σεβρών. Στις ηττημένες χώρες θα εμφανιστούν, σχεδόν άμεσα, ακροδεξιά κινήματα αναθεώρησης. Στην Γερμανία, οι ναζιστές θα εκφράσουν τελικά το κίνημα δυσαρέσκειας που επεδίωκε την ανατροπή των όρων της Συνθήκης των Βερσαλλιών. Στην υπό διάλυση Οθωμανική Αυτοκρατορία, το αντίστοιχο κίνημα θα εκφραστεί από τους εθνικιστές του Μουσταφά Κεμάλ Πασά. Στο πλαίσιο των προσπαθειών αναθεώρησης θα εμφανιστούν ακραίες ρατσιστικές ιδεολογίες: οι Τούρκοι εθνικιστές θα εξοντώσουν ολοκληρωτικά τις χριστιανικές κοινότητες, ενώ οι Ναζί τους Εβραίους και τις άλλες 'ανεπιθύμητες' εθνικές ή φυλετικές ομάδες. Ο ίδιος ο Μουσταφά Κεμάλ πασά θα κηρύξει τον Ιερό Πόλεμο κατά των «απίστων» (jihad) και ο ίδιος θα αυτοανακηρυχθεί Gazi, δηλαδή «Ιερός Πολεμιστής για τη διάδοση του Ισλάμ».

Στο δεύτερο μέρος της εισήγησης παρουσιάστηκαν οι ενδογενείς αδυναμίες του ελληνικού παράγοντα (διχασμός, απουσία ενιαίας στρατηγικής αντίληψης, απόρριψη των Ελλήνων της Ανατολής από τις ελλαδικές ελίτ) και τον σε μεγάλο βαθμό καθορισμό της εξέλιξης απ' τις αδυναμίες αυτές. Αναφέρθηκε ότι το τελευταίο στάδιο του μεγάλου γεωπολιτικού μετασχηματισμού της Ανατολής θα ταυτιστεί με τον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1919-1922. Και στο στάδιο αυτό ο ελληνισμός θα συμμετέχει διχασμένος και ελλειμματικός. Το στάδιο αυτό θα χαρακτηριστεί από τη ραγδαία αλλαγή του διεθνούς περιβάλλοντος, την επικράτηση των απομονωτιστικών απόψεων στο μπολσεβικικό κίνημα, τα αποκλίνοντα συμφέροντα των Ιταλών και των Γάλλων, την αποστασιοποίηση των ΗΠΑ και την ουδετεροποίηση της Μεγάλης Βρετανίας. Αυτά, συνδυασμένα με τον ελληνικό Διχασμό (δηλαδή τον πρώτο εμφύλιο πόλεμο), την αντίδραση και το αντιμικρασιατικό πνεύμα που κυριαρχούσαν στο Λαϊκό Κόμμα και τη φιλομοναρχική παράταξη, μαζί με την ασυνέπεια του βενιζελισμού, που προκήρυξε εκλογές εν μέσω του μικρασιατικού πολέμου και τη διαμόρφωση μιας μικρής παλαιοελλαδικής ντεφετιστικής Αριστεράς (ΣΕΚΕ), που συνεργάστηκε με τους μοναρχικούς σε μια αντιπολεμική, αντιμικρασιατική πλατφόρμα στις παραμονές των μοιραίων εκλογών του 1920, οδήγησε στη Μικρασιατική Καταστροφή και την κυριαρχία του τουρκικού εθνικισμού στο σύνολο των παλιών οθωμανικών πολυεθνικών εδαφών.

Ο Βλάσης Αγτζίδης, ο δήμαρχος Αμοργού Νικόλαος Φωστιέρης και ο πατήρ Θεόφιλος, μοναχός στη Χοζοβιώτισσα, από το χωριό Τούμπα του Κιλκίς με ανατολικοθρακική καταγωγή.

Στο τέλος

Μετά την εισήγηση παρουσιάστηκε ένα σχετικό φωτογραφικό υλικό με τον αντίστοιχο σχολιασμό. Σημαντικές ήταν οι παρεμβάσεις του Μητροπολίτη και του Δήμαρχου της Αμοργού Νικόλαου Φωστιέρη, με τον οποίο μας συνέδεε μια παλιότερη γνωριμία από το μακρινό 1993, όταν ως ναύαρχος τότε υπήρξε ο οργανωτής της επιχείρησης απεγκλωβισμού των Ελλήνων της Αμπχαζίας από τον σκληρό εκείνο πόλεμο του Καυκάσου μεταξύ Γεωργιανών και Αμπχαζίων που χαρακτήρισε τη σοβιετική κατάρρευση μαζί με τον πόλεμο στο Ναγκόρνο Καραμπάχ και στη Τσετσενία.

(*) Ο Βλάσης Αγτζίδης είναι διδάκτωρ σύγχρονης Ιστορίας-μαθηματικός. Βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών για τη συγγραφή της ιστορίας της Παρευξεινίου Διασποράς

ΤΟ ΑΗΔΟΝΑΚΙ ΤΟΥ ΝΕΒΣΕΧΙΡ

Του Αρχάγγελου Γ. Γαβριήλ

Τον Συμεών Ευθυμιάδη τον πρωτογνώρισα στα γραφεία της Πολιτιστικής μας Ένωσης «Η Καππαδοκία» στις 3 Νοεμβρίου του 2010, ανήμερα της γιορτής του Αγίου Γεωργίου του Νεαπολίτη. Τον είχε φέρει από τον Πειραιά στη Νέα Ιωνία ο γιος του ο Βασίλης, για να προσκυνήσει το σκήνωμα του Καππαδόκη Ιερομάρτυρα στο ναό του Αγίου Ευσταθίου στα Νεόκτιστα της Νεάπολης. Με την ευκαιρία αυτή οι δυο τους επισκέφτηκαν και τα γραφεία του Συλλόγου μας. Όταν ο μπάρμπα Σίμος μας είπε ότι γεννήθηκε το Δεκέμβρη του 1914 στο Νέβσεχιρ, όλοι σπεύσαμε να του σφίξουμε το χέρι, να τον φιλήσουμε και να ζητήσουμε την ευχή του, μιας και ήταν από τους πολύ λίγους πια ζωντανούς Καππαδόκες που μπορούσαν να περηφανεύονται ότι γεννήθηκαν στα ιερά χώματα της μακρινής μας πατρίδας.

Ένα μήνα μετά, όπως μας το είχε υποσχεθεί, ξαναήλθε στη Νέα Ιωνία για να μοιραστεί μαζί μας τις πολύτιμες αναμνήσεις του, τις οποίες άκουσα και κατέγραψα μαγεμένος, λες και μας διηγιόταν ένα υπέροχο παραμύθι.

Το Νέβσεχιρ (Νεάπολη) της Καππαδοκίας.

Γεννήθηκε λοιπόν στο σπίτι του παππού του στον aşağı mahalle (κάτω μαχαλά) του Νέβσεχιρ, δίπλα στον αμαξιτό δρόμο που πήγαινε για την Καισάρεια και κοντά στη βρύση του Χατζηηλία. Δεν είχαν περάσει ούτε δέκα μέρες από τη γέννησή του, όταν οι Τούρκοι πιάσανε τον πατέρα του και τον έστειλαν στα αμελέ ταμπουρού μαζί με άλλους έξη Νεβσερλήδες, για να φτιάχνουν δρόμους. Μετά από κάμποσο καιρό οι έξη απολύθηκαν και επιστρέψανε ταλαιπωρημένοι, όχι όμως κι ο πατέρας του Σίμου. Στην αρχή οι σύντροφοί του είπαν ότι τάχα τον κράτησαν οι Τούρκοι, γιατί, καθώς ήταν υπάλληλος του Ταχυδρομείου και ήξερε πολλά γράμματα, τον χρειάζονταν. Αργότερα όμως αποκάλυψαν πως είχε σκοτωθεί.

Ο ορφανός πια Σίμος και η αδελφή του Δέσποινα μεγάλωναν έχοντας για πατέρα τον παππού τους, ο οποίος φρόντισε να μη τους λείψει τίποτε, αφού κέρδιζε αρκετά λεφτά από ένα μαγαζί που είχε στο τσαρσί, όπου έφτιαχνε και πούλαγε κετσέδες. Τα παιδικά τους χρόνια κύλησαν ευτυχισμένα στην ασφάλεια του πατρικού τους σπιτιού που είχε μια πολύ μεγάλη αυλή, στη μέση της οποίας υψωνόταν μια τεράστια αχλαδιά. Αυτή τους φαινόταν πως ήταν το κέντρο ολόκληρου του κόσμου τους, επειδή τριγύρω της γίνονταν στην αυλή όλες οι σημαντικές δουλειές του σπιτιού τους αλλά και της γειτονιάς. Εκεί φούρνιζαν, εκεί μαγείρευαν, εκεί σφάζανε κότες, κατσίκια καθώς και μεγαλύτερα ζώα, όχι μόνο δικά τους αλλά και φίλων και γειτόνων. Ειδικά, όταν ήθελαν να φτιάξουν παστουρμά, αγόραζαν συνεταιρικά με άλλους μια καμήλα, την ταΐζανε λίγο καιρό και μετά την έσφαζαν.

Ο κυρ Σίμος δεν μπορεί να ξεχάσει την καμήλα που ο παππούς του είχε αγοράσει με άλλους τέσσερις γειτόνους και του ανάθεσε να την ταΐζει με κάτι μεγάλες μπάλες από ζυμάρι. Η κακομοίρα, μόλις τον έβλεπε έκανε σαν τρελή από τη χαρά της. Όταν έφτασε η μέρα να τη σφάξουν, το Σίμο τον έπιασε απελπισία. Το δύστυχο το ζώο φαίνεται πως κατάλαβε τι το περίμενε και τότε συνέβηκε το απίστευτο. Η καμήλα άρχισε να κλαίει με μαύρο δάκρυ !!!

Η είδηση κυκλοφόρησε αμέσως σε όλη την πόλη και σε λίγη ώρα μαζεύτηκε πολύς κόσμος, ακόμα κι από τους επάνω μαχαλάδες. Αρκετοί πονόψυχοι άρχισαν να φωνάζουν πως δεν πρέπει να σφαχτεί το ζωντανό, το οποίο, τρομαγμένο από τη φασαρία που γινόταν γύρω του, συνέχιζε να κλαίει απαρηγόρητο. Τελικά συγκροτήθηκε λαϊκό δικαστήριο που με μικρή πλειοψηφία έβγαλε θανατική καταδίκη.

Κάθε Κυριακή η οικογένεια του Σίμου ανηφορίζοντας πήγαινε σύσσωμη στην ωραία εκκλησία της Παναγίας. Σε όλη τη διάρκεια της θείας λειτουργίας ο μικρός Συμεών στεκόταν πάντα κοντά στην ξύλινη λάρνακα, μέσα στην οποία αναπαυόταν μακάριο το λείψανο του Αγίου Γεωργίου του Νεαπολίτη. Με την αχαλίνωτη παιδική του φαντασία πίστευε πως ο νεομάρτυρας ήταν ακόμα ζωντανός, κι ας τον είχαν αποκεφαλίσει οι ληστές, αφού μπορούσε να εμφανίζεται, καθώς τον διαβεβαίωναν ο παππούς και η γιαγιά του, όπου και σε όποιον αυτός ήθελε. Το κομμένο κεφάλι του πολύπαθου Αγίου δεν είχε καμιά δυσκολία να μιλά, να εκφράζει επιθυμίες και να δίνει οδηγίες στους συμπατριώτες του. Η γιαγιά Σωφρονία διηγιόταν μάλιστα μια πολύ περίεργη ιστορία που συνέβηκε, όταν αυτή ήταν παιδί [(1)].

Ο Ιερομάρτυρας, του οποίου το λείψανο εκείνη την εποχή φυλασσόταν στο σπίτι του παπά-Νεόφυτου Ασκητόπουλου, παρουσιάστηκε στο Μητροπολίτη Καισαρείας και του έκανε φριχτά παράπονα. Στο δωμάτιο όπου βρισκόταν το θαυματουργό λείψανό του, συγκεντρωνόταν μέρα-νύχτα μεγάλο πλήθος πιστών απ' όλη την Καππαδοκία και τον ικέτευαν να τους βοηθήσει . Πολλές φορές οι προσκυνητές, Ρωμιοί και Τούρκοι, τσακώνονταν μεταξύ τους στην προσπάθεια να πλησιάσουν και να ασπαστούν τη λάρνακα. Ο Γεώργιος δεν άντεχε αυτή τη φασαρία και δεν μπορούσε πλέον να κοιμηθεί. Ζήτησε λοιπόν από το Μητροπολίτη Παΐσιο να τον μεταφέρουν στην εκκλησία της Παναγίας, της οποίας οι πόρτες ήταν τουλάχιστον κλειστές κατά τη διάρκεια της νύχτας. Ο Δεσπότης έσπευσε να ικανοποιήσει το αίτημά του και έτσι από το ναό αυτό τελικά ξεκίνησε ο Άγιος μαζί με όλο το ποίμνιό του για το τραγικό ταξίδι της Ανταλλαγής, το 1924.

Σαν ένα δυσοίωνο προμήνυμα της Καταστροφής του ΄22, ξέσπασε στην Καππαδοκία και ειδικά στο Νέβσεχιρ η μεγάλη επιδημία εξανθηματικού τύφου του 1917. Χριστιανοί και Μουσουλμάνοι Νεβσερλήδες, πανικόβλητοι στήριζαν όλες τις ελπίδες τους για σωτηρία στις προσπάθειες του ντοκτόρ Αρχάγγελου, ο οποίος, καταδικασμένος για πατριωτική δράση, είχε βγει μόλις πριν λίγο καιρό από τη φυλακή του Ικονίου [2] . Ο Αρχάγγελος με το άλογό του τον Elmas κατέβηκε πολλές φορές στη γειτονιά του Σίμου, γιατί κοντά στο σπίτι του παππού κατοικούσε ο «παραλής» ρολογάς-saatçi Κυριάκος που ήταν φίλος με το γιατρό. Ο ρολογάς είχε κολλήσει κι αυτός τύφο και σίγουρα θα πέθαινε, αν δεν τον περιποιόταν με αυταπάρνηση νυχθημερόν ο Ντοκτόρ. Το αποτέλεσμα ήταν ο μεν Κυριάκος να σωθεί αλλά ο Αρχάγγελος να πεθάνει από τον εξανθηματικό και να τον κλάψει όλο το Νέβσεχιρ.

Το κωδωνοστάσιο του Αγίου Γεωργίου στο Νέβσεχιρ.

Η εξέλιξη αυτή συγκλόνισε τον saatçi και τον έκανε να δει τη ζωή με τελείως διαφορετικό τρόπο. Άρχισε να ξοδεύει αλόγιστα τα χρήματά του και γλένταγε σχεδόν κάθε μέρα με τους φίλους του ως αργά τη νύχτα. Παράγγειλε στην Πόλη και του φέρανε ένα γραμμόφωνο με χωνί κι η γειτονιά αντηχούσε από τα τραγούδια και τις μουσικές των δίσκων που αγόραζε στη Σμύρνη. Καμιά φορά μάλιστα καλούσε παιχνιδιατόρους και τραγουδιστάδες περαστικούς από τη Νεάπολη και τότε οι παραγγελιές για μερακλίδικους αμανέδες αλλά και για ζεϊμπέκικο, χασάπικα, καρσιλαμάδες πέφτανε βροχή.

Ο μικρούλης Σίμος σκαρφάλωνε συχνά σ' ένα δέντρο δίπλα στη μάντρα της αυλής τους και κρυμμένος σαν το πουλί μες στις φυλλωσιές, αφουγκραζόταν αχόρταγα κι απομνημόνευε λόγια και μελωδίες. Μέρα-νύχτα τα τραγούδια στριφογύριζαν συνεχώς στο μυαλό του, ώσπου κάποια στιγμή, λες κι έγινε μέσα του μια έκρηξη, άρχισε να τραγουδά θεϊκά και ασταμάτητα. Η πρώτη που τον άκουσε ήταν η γιαγιά Σωφρονία, η οποία δεν πίστευε στ' αυτιά της. Φώναξε αμέσως όλη την οικογένεια και στο σπίτι επικράτησε ασυγκράτητος ενθουσιασμός. Το νέο διαδόθηκε από στόμα σε στόμα στο μαχαλά και την επόμενη μέρα μαζεύτηκαν πολλοί γείτονες στην αυλή για να ακούσουν το μαγικό αηδονάκι. Την αρχική κατάπληξη τη διαδέχτηκε αληθινό παραλήρημα. Ο Σίμος ήταν πια παιδί-θαύμα !

Από τότε όλοι στη γειτονιά του ζητούσαν να τους τραγουδήσει. Τον πρώτο καιρό ο μικρός τραγουδιστής ανταποκρινόταν πρόθυμα, σιγά-σιγά όμως άρχισε να κουράζεται και να στενοχωριέται. Πολλές φορές, όταν η γιαγιά του τον έστελνε στη βρύση του Χατζηηλία να φέρει νερό, γύριζε κλαμένος, γιατί τα μεγαλύτερα παιδιά του αρπάζανε τη στάμνα και τον απειλούσαν ότι θα τη σπάσουν, αν δεν τους έλεγε τα τραγούδια που του παραγγέλνανε. Τελικά ο παππούς και η μητέρα του Ραχήλ αναγκάστηκαν να μη τον αφήνουν να βγαίνει στο δρόμο, ούτε τον έστειλαν ποτέ να μάθει γράμματα, επειδή το σχολείο ήταν στον orta (μεσαίο) mahalle, μακριά από το σπίτι τους

Ο Σίμος εξακολούθησε βέβαια να τραγουδά όλο και πιο όμορφα, αλλά κελαηδούσε μόνο στο σπίτι που είχε γίνει το κλουβί του και πολύ σπάνια σε γάμους, τραπέζια και γιορτές, όπου τον συνόδευε πάντα ο παππούς του. Τρελαινόταν από τη χαρά του, όταν στις απόκριες του ζητούσαν να τραγουδήσει στο σκετσάκι του Μυλωνά και να παίξει το ρόλο της Χανούμισσας. Μαζευόταν τότε στη μεγάλη αυλή τους πολύς κόσμος, ακόμα κι από τους άλλους μαχαλάδες. Οι αυτοχειροτόνητοι ηθοποιοί μουντζουρώνονταν με την καπνιά από τα τοιχώματα των καζανιών, όπου ζέσταιναν στην αυλή το νερό για τις μπουγάδες ή έφτιαχναν σαπούνι. Ένας από αυτούς υποδυόταν το Μυλωνά. Καθόταν σε ένα μεγάλο μαξιλάρι και κάπνιζε αμέριμνος το ναργιλέ του. Άλλοι παρίσταναν τους πελάτες που κουβάλαγαν στο μύλο το σιτάρι τους για να το αλέσουν. Επειδή ήταν πολλοί, περίμεναν στην ουρά και τσακώνονταν για τη σειρά. Ξαφνικά εμφανιζόταν ο Σίμος μεταμφιεσμένος σε Χανούμισσα, ξακουστή και παινεμένη για την ομορφιά και την ωραία της φωνή. Η Χανούμισσα έφερνε κι αυτή το στάρι της στο μύλο αλλά βλέποντας την ουρά, στην αρχή έκαμνε να φύγει, αλλά μετά αποφάσιζε να χρησιμοποιήσει τα μεγάλα μέσα. Πλησίαζε το Μυλωνά και τον θερμοπαρακαλούσε τραγουδιστά στα τούρκικα να την αφήσει να μπει πρώτη στη σειρά.

Χανούμισσα : *Αμάν βρε Μυλωνά μου,*
όμορφε Μυλωνά μου,
άλεσε το σιτάρι μου .
Μυλωνάς : *Δεν εμπορώ, δε γίνεται .*
Χανούμισσα : *Αμάν βρε Μυλωνά μου,*
όμορφε Μυλωνά μου,
άλεσε το σιτάρι μου
και τα κόκκινα μάγουλά μου
θα γίνουνε δικά σου.
Μυλωνάς : *Δεν εμπορώ, δε γίνεται .*
Χανούμισσα : *Αμάν βρε Μυλωνά μου,*
όμορφε Μυλωνά μου,
άλεσε το σιτάρι μου
και τα κόκκινα μάγουλά μου,
τα κόκκινα τα χείλη μου
θα γίνουνε δικά σου .
Μυλωνάς : *Δεν εμπορώ , δε γίνεται ...*

Τις συνεχείς αρνήσεις ακολουθούσαν όλο και τολμηρότερες υποσχέσεις της ζωηρής Χανούμισσας, ώσπου στο τέλος ο Μυλωνάς δεχότανε τις προσφορές της και οι θεατές ξεσπούσαν ενθουσιασμένοι σε χειροκροτήματα.

Ένα καλοκαιριάτικο πρωινό ο Σίμος ήταν καθισμένος στη δροσερή σκιά της μεγάλης πέτρινης μάντρας της αυλής και τραγουδούσε το παλιό τούρκικο τραγούδι «Μπαχτ-ι Σαμπάχ» (Ευτυχισμένη Αυγή) που του είχε μάθει πριν λίγες μέρες στο μαγαζί του παππού, κάποιος γέρος Τούρκος. Η μελωδία και τα λόγια βγαίναν απαλά από το στόμα του μικρού τραγουδιστή και υψώνονταν στον ουρανό σαν ένας υπέροχος ύμνος στο φως και στη ζωή. Εκείνη την ώρα έτυχε να περνά απέξω, καβάλα στο άλογό του, ένας Μπέης, πελάτης του παππού. Ακούγοντας το τραγούδι, σταμάτησε μαγεμένος και περίμενε να τελειώσει . Μετά συνέχισε το δρόμο του για τα χτήματα.

Το βράδυ ο παππούς γύρισε από το τσαρσί πολύ στενοχωρημένος. Ο Μπέης το απόγεμα πέρασε από το μαγαζί και επέμενε να μάθει ποιός τραγουδούσε στην αυλή το «Μπαχτ-ι Σαμπάχ». Όταν ο παππούς αναγκάστηκε να του πει την αλήθεια, ο μπέης του ζήτησε επιτακτικά να του στείλει την άλλη μέρα το Σίμο, για να τον ακούσει και η οικογένειά του. Η Μαμά του η Ραχήλ και η γιαγιά Σωφρονία με κανένα τρόπο δεν δεχόντουσαν, ο παππούς όμως φοβόταν πολύ. Έτσι το άλλο πρωί ήρθε στο σπίτι ένας γιγαντόσωμος αράπης που δούλευε εργάτης στο μαγαζί, τον έβαλε πάνω στους ώμους του και τον πήγε στο αρχοντικό του μπέη στον Τούρκικο μαχαλά. Από την πανύψηλη αυλόπορτα μπήκαν σε μια τεράστια αυλή, πλημμυρισμένη από ανθρώπους, κάρα, ζώα, σακιά, κιβώτια. Ένας μελαψός υπηρέτης πήρε από το χέρι το Σίμο, τον οδήγησε στον οντά και τον έβαλε να κάτσει σε ένα μαξιλάρι στη μέση του μεγάλου δωματίου.

Σε λίγο μπήκε ο Μπέης και τον ρώτησε αν αυτός είναι ο τραγουδιστής και πώς τον λένε. Επειδή κατάλαβε ότι ήταν φοβισμένος, του χάιδεψε το κεφάλι και παράγγειλε να τον κεράσουν γλυκό. Όταν είδε πως ηρέμησε, φώναξε τη γυναίκα του, τα παιδιά του κι άλλους συγγενείς και του ζήτησε να τους πει το χτεσινό τραγούδι. Όλοι τους σαγηνεύτηκαν και άρχισαν να παρακαλούν το Σίμο να μη σταματήσει. Συνέχισε να τους τραγουδά έως το μεσημέρι, ώσπου στο τέλος κουράστηκε. Τότε η Χανούμισσα παράγγειλε και φέρανε ένα μεγάλο ασημένιο δίσκο που άστραφτε στον ήλιο, γεμάτο με λεμπλεμπιά, ξηροκάρπια, χουρμάδες και πολίτικους ακιντέδες. Του είπαν να πάρει και να φάει ό,τι θέλει και όσα περίσσεψαν, τα τύλιξαν με ένα πολύ όμορφο τσεβρέ και του τα δώσανε να τα πάει πεσκέσι στο σπίτι του. Τον έβαλαν να ξαπλώσει στον οντά για να ξεκουραστεί, περιμένοντας τον Αράπη να έρθει να τον πάρει. Ανεβασμένος και πάλι στην πλάτη του γίγαντα, ο Σίμος επέστρεψε θριαμβευτής στο σπίτι και για μέρες διηγιόταν όλα τα θαυμαστά που είδε στο Τούρκικο αρχοντικό.

Δεν πέρασε πολύς καιρός και νέα φουρτούνα ξέσπασε στην οικογένεια. Ο Μπέης αυτή τη φορά ζήτησε από τον παππού να τραγουδήσει ο εγγονός του στο σπίτι ενός άλλου μπέη, φίλου του, όπου επρόκειτο να γίνει μεγάλη γιορτή. Νέα διλήμματα, νέες συγκρούσεις του παππού με τη Ραχήλ και τη γιαγιά αλλά τελικά ο μαύρος γίγαντας κουβάλησε και πάλι το αηδονάκι στον τούρκικο μαχαλά, σ' ένα ακόμα πιο μεγάλο αρχοντικό. Όταν ο Σίμος μπήκε στον οντά, τα έχασε τελείως, καθώς αντίκρισε καθισμένους γύρω-γύρω καμιά εικοσαριά σεβάσμιους γέροντες με άσπρες γενειάδες. Πάνω στη σαστισμάρα του τους πέρασε για παπάδες και φίλησε ολονών το χέρι. Τον κάθισαν ανάμεσά τους και φέρανε μπροστά του ένα δίσκο με όλα τα καλά. Μετά από λίγη ώρα φώναξαν δυο μουσικούς να παίξουν ούτι και σάζι. Στην αρχή ο Σίμος δυσκολεύτηκε λίγο να συντονιστεί με τους παιχνιδιατόρους αλλά πολύ σύντομα συνεργάστηκε τέλεια μαζί τους, σα να γνωρίζονταν από παλιά.

Όσο τραγουδούσε το αηδονάκι, στον οντά δεν ακουγόταν μιλιά. Μερικοί από τους γέροντες είχαν κλείσει τα μάτια και ορισμένοι άλλοι σφούγγιζαν τα δάκρυά τους. Όταν στο τέλος ακούστηκε και το στερνό τραγούδι του, οι πιο πολλοί σηκώθηκαν και τον περιτριγύρισαν για να του χαϊδέψουν το κεφάλι. Κάποια στιγμή ο Μπέης που τους είχε καλέσει πρόσεξε ότι ο μικρός τραγουδιστής ήταν ξιπόλητος και τον ρώτησε, πώς και δε φορά παπούτσια. Ο Σίμος απάντησε ότι τα βάζει μόνο την Κυριακή, όταν πηγαίνει στην εκκλησία και γυρίζοντας σπίτι τα βγάζει, γιατί δεν έχει άλλα. Όλοι τότε του είπαν πως θα του δίναν αυτοί χρήματα να φτιάξει τα πιο ωραία και γερά παπούτσια, ώστε να πάει με αυτά στην Ισταμπούλ και να τραγουδήσει στο Σουλτάνο.

Φώναξαν αμέσως τον Αράπη, του δώσανε μπόλικα λεφτά και τον διατάξανε να πάνε με το Σίμο κατευθείαν στον τσαγκάρη. Φτάνοντας εκεί, ο μάστορας έβαλε τον ξιπόλητο τραγουδιστή να πατήσει πάνω σε ένα χαρτόνι και ο Μίλτος[3], ο μικρός παραγιός, με ένα μολύβι σχεδίασε τα αποτυπώματα των ποδιών του. Ο παπουτσής του έφτιαξε κάτι πανέμορφα γυαλιστερά σκαρπίνια, καθώς επίσης κι ένα ζευγάρι σαντάλια, επειδή τα λεφτά που πήρε ήτανε πολλά.

Ο Παπαευθύμ

Το όνομα του Σίμου ακουγόταν πια όλο και περισσότερο στο Νέβσεχιρ και στις γύρω πόλεις, αλλά δυστυχώς οι καιροί είχαν αρχίσει να δυσκολεύουν για τους Έλληνες Καππαδόκες. Η προέλαση του Ελληνικού Στρατού στη Μικρά Ασία δημιούργησε ένταση στις μέχρι τότε καλές σχέσεις Ρωμιών και Τούρκων. Ο Παπαευθύμ με τους Τουρκορθόδοξους οπαδούς του, από το Γενάρη του 1922 και μετά αλώνιζαν την Καππαδοκία κλείνοντας δεκάδες ορθόδοξα σχολεία και καταδιώκοντας τους ιερείς που έμεναν πιστοί στο Πατριαρχείο. Η ώρα της μεγάλης καταστροφής πλησίαζε!

Ο Παππούς που έβλεπε πάντα μακριά, από νωρίς κατάλαβε πως η τύχη του ελληνισμού της Ανατολής δε θα μπορούσε να είναι και πολύ διαφορετική από την τραγική μοίρα των Αρμενίων που είχαν εξοντωθεί στη διάρκεια των φριχτών διωγμών του 1915. Έτσι, έγκαιρα αποφάσισε να πάρει τα μέτρα του. Ενώ οι περισσότεροι πίστευαν πως μετά την ήττα των Ελλαδιτών τα πράγματα θα ξαναγίνονταν όπως πριν, αυτός κρατούσε όσο ήταν δυνατόν την οικογένειά του συγκεντρωμένη και οχυρωμένη στο σπίτι τους και άρχισε να πουλά σιγά-σιγά τα χτήματά τους. Από τα πρώτα που έδωσε ήταν το Sari Yaprak (Χρυσό Φύλλο), το κοντινό αγαπημένο τους αμπέλι, από το οποίο έφτιαχναν σταφίδες κι ένα άλλο πιο μακρινό, που από τα σταφύλια του έκαναν το πετμέζι. Έγραψε και το μαγαζί με τους κετσέδες στους τρεις πιστούς Τούρκους εργάτες του και φυσικά στον πιο αφοσιωμένο απ' όλους, το μαύρο γίγαντα, τον Αράπη.

Μια μέρα στις αρχές του καλοκαιριού του 1924 κι ενώ πλησίαζε πια η καταραμένη ώρα της Ανταλλαγής, ο Αράπης ήλθε τρέχοντας στο σπίτι και είπε ταραγμένος στον παππού πως ένας τούρκος Μπέης ετοιμάζεται να αρπάξει το Σίμο κι ότι περιμένει να του δοθεί η κατάλληλη ευκαιρία. Το ίδιο βράδυ ο παππούς φυγάδευσε τον εγγονό του και τον έστειλε σε μια συγγένισσά τους που το σπίτι της βρισκόταν σε απόμερο σημείο του baş mahalle (πάνω μαχαλά) της πόλης. Από την άλλη κιόλας μέρα άρχισαν να μαζεύουν τα πράγματά τους, ώστε να είναι έτοιμοι να φύγουν από τους πρώτους για τη θάλασσα. Ο Αράπης τους βρήκε ένα μεγάλο αραμπά και άρχισαν να τον φορτώνουν σε μια γωνιά της αυλής που δε φαινόταν από το δρόμο. Μόλις δόθηκε το σήμα για αναχώρηση, όλη η οικογένεια ανέβηκε στο αμάξι και πήρε το δρόμο για το Ουλούκισλα. Το Σίμο τον είχαν ντύσει με κοριτσίστικα ρούχα και του τυλίξανε το κεφάλι με φακιόλι. Καβάλα σ' ένα μουλάρι ο Αράπης τους συνόδευσε ακοίμητος φρουρός ως τη Μερσίνα.

Περιμένοντας να επιβιβαστούν στα καράβια, χιλιάδες Καππαδόκες είχαν στρατοπεδεύσει ο ένας πάνω στον άλλο στη στενή προκυμαία του λιμανιού. Εξαντλημένοι, βρώμικοι, πεινασμένοι κοίταζαν ανήσυχοι τα βαρυφορτωμένα καράβια που φεύγαν έχοντας βάλει ρότα για μια μακρινή και αβέβαιη νέα πατρίδα. Σα να μη τους έφταναν τα τόσα βάσανά τους, είχαν και το φόβο για τις συμμορίες Κούρδων και Φελάχων που περνούσαν τρέχοντας ανάμεσα στους πρόσφυγες και βούταγαν ό,τι έβρισκαν μπροστά τους. Του παππού του πήραν το φέσι από το κεφάλι και όταν αυτός προσπάθησε να τους κυνηγήσει, κάποιοι άλλοι που παραμόνευαν όρμησαν και τους άρπαξαν δυο μπόγους με ρούχα.

Όταν επιτέλους επιβιβάστηκαν στο «Λέσβος», άρχισε η Οδύσσεια του ταξιδιού για την Ελλάδα. Τραγικές συνθήκες υγιεινής, άθλιο φαγητό και, το χειρότερο, μεγάλη κακοκαιρία. Η φουρτούνα κουκούλωνε το βαπόρι και αν δεν έκανε το θαύμα του ο Άη Γιώργης που το λείψανό του το είχαν πάρει μαζί τους, θα πνίγονταν σίγουρα όλοι.

Το Νέβσεχιρ σήμερα.

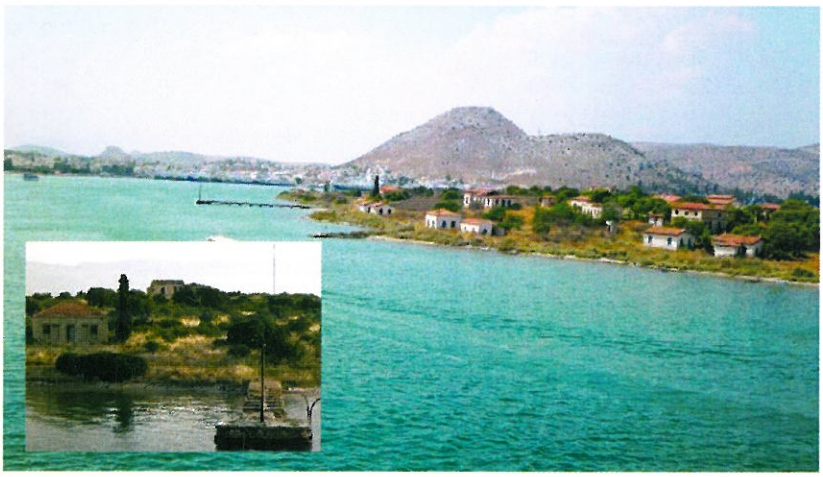

Το νησάκι του Αγίου Γεωργίου και το λοιμοκαθαρτήριο.

Όταν έφτασαν στον Πειραιά, τους κράτησαν τρεις εβδομάδες καραντίνα στον Άγιο Γεώργιο, το μικρό νησάκι στο στενό ανάμεσα στη Σαλαμίνα και το Πέραμα. Εκεί ο Σίμος και η Δέσποινα ορφάνεψαν για δεύτερη φορά, χάνοντας τον αγαπημένο τους Παππού που ξεψύχησε στο λοιμοκαθαρτήριο εξουθενωμένος από τις ταλαιπωρίες του μεγάλου ταξιδιού του ξεριζωμού. Το αηδονάκι ξαφνικά μεγάλωσε, αφού τώρα πια ήταν ο μόνος άντρας της οικογένειας. Άρχισαν να δουλεύουν ο ίδιος μπογιατζής και η αδελφή του στο ταπητουργείο του Καχραμάνογλου. Τα βράδια ο Σίμος γύριζε στο σπιτάκι τους στην Αμφιάλη σέρνοντας τα πόδια από την κούραση. Από τότε που πάτησε το πόδι του στον Πειραιά, κανένας δεν τον άκουσε να τραγουδά. Η Γιαγιά Σωφρονία ένα βράδυ τόλμησε να του ζητήσει να της πει το αγαπημένο του «Μπαχτ-ι Σαμπάχ» αλλά αυτός είχε σκύψει το κεφάλι και δεν της απάντησε καθόλου. Όταν ανήσυχη τον πλησίασε να δει τι του συμβαίνει, κατάλαβε ότι εκείνος κοιμόταν του καλού καιρού.

Δυο βδομάδες μετά, καθώς έφευγε αργά το απόγευμα από ένα σπίτι που έβαφε στη Νεάπολη της Κοκκινιάς και επέστρεφε με τα πόδια στην Αμφιάλη, περνώντας μπροστά από μια παράγκα, τον αναγνώρισε και τον σταμάτησε ένα ζευγάρι γέρων από το Νέβσεχιρ. Τον φώναξαν να κάτσει μαζί τους στην μικρή τους αυλή και να τον κεράσουν ένα κομμάτι κυδωνόπαστο και νερό από το κανάτι τους. Δειλά-δειλά τον παρακάλεσαν να τους πει κάποιο τραγούδι από την πατρίδα. Αυτός για να τους ευχαριστήσει, ξεκίνησε διστακτικά αλλά κατόπι με τα μάτια κλειστά και γεμάτος πάθος άρχισε να πλημμυρίζει την απογευματινή σιγαλιά με ήχους και μελωδίες μοναδικές. Είχε τόσο απορροφηθεί, που κάποια στιγμή ξαφνιάστηκε ακούγοντας γύρω του πνιχτά αναφιλητά. Άνοιξε τα μάτια και έμεινε άναυδος. Η αυλή και ο δρόμος μπροστά της είχε γεμίσει μ' ένα πλήθος ανθρώπων που τα στήθια τους πάλλονταν από ασυγκράτητη συγκίνηση.

Μια ραγισμένη φωνή ακούστηκε τότε: «Μη σταματάς, Σίμο! Τραγούδα για τη χαμένη μας πατρίδα! Τραγούδα και ξύπνησε τους νεκρούς μας!»

Αλλοίμονο ! Αυτή ήταν η τελευταία φορά που κελάηδησε το Αηδονάκι της Νεάπολης. Η ζωή σκοτώνει όλα τα ωραία πράγματα. Αρρώστιες, βάσανα αλλά και η εφηβεία θάμπωσαν και τραυμάτισαν την κρυστάλλινη φωνή του ξυπόλητου τραγουδιστή κι έτσι οι νεκροί μας που μείναν μόνοι τους στο Νέβσεχιρ συνεχίζουν τον πικρό, αιώνιό τους ύπνο ως τα σήμερα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ :

1. Για την πιστότητα της αφήγησης της Σωφρονίας οφείλουμε βέβαια να είμαστε πολύ επιφυλακτικοί .
2. Γαβριήλ, Αρχάγγελος (2012) . Οι περιπέτειες του γιατρού Αρχάγγελου Γαβριήλ στο βιβλίο της Ελένης Αρμάου « Εις Gül Bahçe Σμύρνης » . *Εφημ. Μικρασιατική Ηχώ* , αρ. φύλλου 416 , Μάρτιος –Απρίλιος 2012 .
3. Πρόκειται για το Μίλτο Αντωνιάδη, εγγονό του μεγάλου δασκάλου της Νεάπολης Φίλιππου Αριστόβουλου, από την κόρη του Πηνελόπη. Ο Μίλτος πήγε μόνο για λίγους μήνες σχολείο, γιατί οι Τουρκοορθόδοξοι οπαδοί του Παπαευθύμ το 1921 απαγόρευσαν στα μικρά παιδιά να μαθαίνουν να μιλάνε και να γράφουν ελληνικά. Ο Μίλτος έζησε και πέθανε στη Νέα Ιωνία πριν από λίγα χρόνια .

ΤΑ ΕΠΩΝΥΜΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Του Χάρη Σαπουντζάκη

1. Σύντομο Ιστορικό των ανθρωπωνυμίων.

Από τα πανάρχαια χρόνια η διάκριση καθενός ατόμου στην κοινότητα επέβαλε τη χρήση ανθρωπωνυμίων.

Ήδη από την ομηρική εποχή είχε περάσει, κυρίως βέβαια στις μεγάλες οικογένειες, η χρήση πατρώνυμου ως οιονεί επωνύμου. Έτσι θα μιλούσαμε για την οικογένεια των Ατρειδών, των Πριαμιδών, των Εκτοριδών, των Νεστοριδών, των Λαερτιαδών κλπ. για να συνοδεύουν τα κύρια ονόματα Αγαμέμνων, Μενέλαος, Πάρις, Οδυσσέας κλπ.

Στην κλασσική εποχή και στην Αθήνα έχει πλέον καθιερωθεί πέρα από το κύριο όνομα, που δινόταν με τη γέννηση, να προστίθεται αργότερα το όνομα του πατέρα αλλά και τ΄ όνομα του δήμου της καταγωγής του. Έτσι για παράδειγμα βλέπουμε τον Θουκυδίδη να παίρνει στη συνέχεια τ΄ όνομα του πατέρα του στη γενική (Ολόρου) αλλά και τ΄ όνομα του τόπου καταγωγής του (Αλιμούσιος) – από το δήμο Αλίμου : Θουκυδίδης Ολόρου Αλιμούσιος. Έτσι προέκυψαν τα : Σωκράτης Σωφρονίσκου Αλωπεκήθεν (από το δήμο Αλωπεκής), Περικλής Ξανθίππου Χολαργεύς (από τον αρχαίο δήμο Χολαργού που βρίσκεται εκεί που σήμερα είναι το Χαϊδάρι) κλπ.

Αν προσπεράσουμε τη ρωμαϊκή περίοδο όπου η υπόθεση "επώνυμο" γινόταν πολυσύνθετη, αφού πέραν του κυρίου ονόματος προστίθεντο, κατά περίπτωση και βάσει καταγωγής και σπουδαίας εξέλιξης, ονόματα της γενεάς, της οικογένειας, του χώρου όπου διέπρεψε για κάτι κάποιος κλπ. Έτσι ήταν δυνατό να είχαμε 4-5 ονόματα στη σειρά, όπως π.χ. Publius Cornelius Scipio Africanus (ο Πόμπλιος Κορνήλιος, Σκιπίων που νίκησε στην Αφρική).

Το θέμα "επώνυμο" στη βυζαντινή περίοδο πήρε θα λέγαμε την οριστική του μορφή, αφού περίπου καθιερώθηκε πέραν του κυρίου ονόματος να δίνονται ως επώνυμο χαρακτηριστικά της σωματοδομής, ένα αξίωμα, το επάγγελμα κλπ.

Έτσι κάποιος θα μπορούσε να λέγεται Γεώργιος Σγουρός ή Γεώργιος Μαυροειδής ή Γεώργιος Σκληρός ή Γεώργιος Κυδωνιάτης ή Γεώργιος Μεταξάς κλπ.

Παράλληλα πολλά επώνυμα και στον ελλαδικό και στον μικρασιατικό χώρο άρχισαν να σχηματίζονται με την προσθήκη μιας μονοσύλλαβης ή δισύλλαβης κατάληξης ανθρωπωνυμικής ή μεγεθυντικής ή υποκοριστικής κλπ. (-πουλος, -ίδης, -ιάδης, -όγλου, -άρας, -άρος, -άκης, -άκος, -έλης κλπ.). Έτσι είχαμε διαδεδομένα σ΄ όλο το χώρο, αλλά ιδιαίτερα στην Πελοπόννησο, επώνυμα με κατάληξη -όπουλος (Παπαδόπουλος), επίσης διαδεδομένα στον Πόντο με την κατάληξη –ίδης (Νικολαΐδης), στη Μικρασία με την κατάληξη –ογλου (Σαββόγλου), στην Κρήτη –άκης (Στεφανάκης), στη Μυτιλήνη με την κατάληξη –έλης(Βαξεβανέλης), στην Κεφαλλονιά με την κατάληξη –άτος (Γεωργάτος), στη Μάνη με την κατάληξη –άκος (Πετράκος) κι ακόμη σε διάφορα μέρη με τις καταλήξεις –άρος, άρης, κλπ. (Αντώναρος, Γιανναράς κλπ.)

Φυσικά προέκυψαν και επώνυμα με καταλήξεις από την αρχαιότητα (-ος, -ης, κλπ.): όπως Χαραμής, Γαϊτάνος ενώ είναι πολλά και τα επώνυμα με την τουρκική κατάληξη –τζης : Καφετζής, Μπακιρτζής κλπ.

Ο περιορισμένος χώρος που έχουμε στη διάθεσή μας δεν επιτρέπει αναφορά λεπτομερή στις μορφολογικές υποδιαιρέσεις ως προς τη δημιουργία των νεοελληνικών επωνύμων, όπως έχουμε πει τόσο στον ελλαδικό χώρο όσο και στον μικρασιατικό χώρο. Γι΄ αυτό και δεν επεκτεινόμαστε περισσότερο.

2. Τουρκογενή επώνυμα μικρασιατών προσφύγων.

Τα επώνυμα που έφεραν μαζί τους οι μικρασιάτες πρόσφυγες δεν διέφεραν και πολύ από τα επώνυμα των ντόπιων. Τετρακόσια χρόνια οθωμανικής κυριαρχίας δεν θα μπορούσε παρά να έχουν επιδράσει και στο κεφάλαιο αυτό. Εντεύθεν κι εκείθεν του Αιγαίου υπήρχαν, συνηθέστατα μάλιστα, επώνυμα με πρώτο συνθετικό κάποια Τούρκικη λέξη, π.χ. Καρά-γιάννης (όπου καρά=μαύρος), Δελη-γιώργης (όπου δ(ντ)ελή=τρελός) κλπ. ενώ σε πολλά επώνυμα η πρώτη αίσθηση ότι δεν έχουν καμιά σχέση με την τουρκική γλώσσα απορρίπτεται, εάν κανείς μελετήσει λίγο το πράγμα : το επώνυμο π.χ. **Αδαμάκης** ή **Αδαμόπουλος** δεν προέρχεται όπως θα νόμιζε κανείς από τη λέξη αδάμας αλλά από την τουρκική λέξη **adam** που σημαίνει άνθρωπος κλπ.

Στο σημείο όμως αυτό θα πρέπει μια εξ αντιθέτου επισήμανση. Υπάρχουν επώνυμα που εκ πρώτης όψεως δίνουν την εντύπωση ότι είναι τουρκογενή (π.χ. Σαπουντζάκης από την τουρκική λέξη **sabuncu** (σαπωνοποιός), αλλά γιατί να μην έχει προηγηθεί του sabuncu η ελληνικότατη λέξη σάπων ; Η μια γλώσσα "δανείζει" στην άλλη. Και σχεδόν ισότιμα, θα έλεγε κανείς, και λέω "ισότιμα" σχεδόν γιατί βέβαια – δεν θα μπορούσε η τουρκική γλώσσα να μην υπερισχύσει, έστω σχετικά, αφού ήταν "γλώσσα των κατακτητών".

Κι ακόμη ένα παράδειγμα: Λέμε κάποιον **Σταμπούλογλου** και θεωρούμε ότι ως ρίζα του έχει την τουρκική λέξη Ισταμπούλ. Μα η **Ισταμπούλ** δεν είναι ολοφάνερο παράγωγο της γνωστής φράσης **...εις την Πόλιν;** Κάποιος ονομάζεται **Σμυρλής.** Όχι βέβαια από την τούρκικη λέξη **Ιζμύρ,** αλλά από την ελληνικότατη Σμύρνη. Έτσι και το **Σπάρταλης**, δεν προέρχεται από την **Isparta** αλλά από τη Σπάρτη κλπ.

3. Ο εξελληνισμός των τουρκογενών επωνύμων.

Ο ξεριζωμός του ελληνισμού της καθ΄ ημάς Ανατολής το 1922 κι η προσφυγιά ενάμιση περίπου εκατομμυρίου Ελλήνων δημιούργησε, όπως ήταν φυσικό, τρομερές καταστάσεις στον ελλαδικό χώρο, αφού μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα ο πληθυσμός της Ελλάδας αυξήθηκε σχεδόν κατά 20%.

Όπως έχει από πολλές, για να μην πω από όλες τις πλευρές, ειπωθεί η "υποδοχή" των "εν δυστυχία αδελφών" δεν ήταν κι η καλύτερη. Εκδηλωνόταν γενικά μια εχθρότητα, η οποία ως ένα σημείο προκαλούσε αγωνία για την επιβίωση και για την περαιτέρω συμβίωση.

Μεγάλο ζήτημα εδημιουργείτο στις δημόσιες υπηρεσίες όπου κατέφευγαν οι πρόσφυγες για να λύσουν μια σειρά από τα πιεστικά τους προβλήματα. Η ντόπια γραφειοκρατία ενοχλείτο στο άκουσμα...περιέργων επωνύμων, πολλά εκ των οποίων είχαν κατάληξη –ογλου.

Έτσι οι πρόσφυγες, όχι όλοι βέβαια, κατέφευγαν σε λύσεις αλλαγής του επωνύμου τους. Το πρώτο που σκέπτονταν να κάνουν ήταν ν΄ αλλάξουν την κατάληξη –ογλου. Έτσι ο Θεοδωρόσογλου έγινε Θεοδωρίδης ή Θεοδωράκης ή Θεοδωρόπουλος κλπ.

Ένα δεύτερο βήμα ήταν να εξελληνίζουν πλήρως το επώνυμό τους μεταφράζοντας τη ρίζα του από τα τουρκικά στα ελληνικά. Έτσι ο **Ασλάνογλου** (ασλάν=λιοντάρι) εάν δεν έγινε μόνον Ασλανίδης, έγινε Λεοντιάδης, Λεοντόπουλος, Λεοντής, Λεοντίδης, ο **Κιουρκτσόγλου** (η λέξη "κιουρτσού" σημαίνει γουναράς) έγινε Γουναρίδης ή Γουναρόπουλος ή Γούναρης, ο **Ουζούνογλου** (ουζούν=μακρύς) έγινε Μακρίδης ή Μακράκης ή Μακρόπουλος, ο **Χεκίμογλου** έγινε Ιατρίδης ή Ιατρόπουλος, ο **Καπλάνογλου** έγινε Τιγρίδης, αν και υπερίσχυσε το Καπλανίδης.

Σε κάθε περίπτωση η κατάληξη –ογλου άντεξε και παρέμεινε ιδιαίτερα στα επώνυμα των προερχομένων από την ενδοχώρα της Μικρασίας, καθώς οι κατέχοντάς τα δεν θεώρησαν ότι μειώνεται η εθνικότητά τους, που κάτω από τόσες δύσκολες συνθήκες, είχαν κρατήσει με περηφάνια στις πατρίδες τους.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ : Ιωνιώτες με τουρκογενή επώνυμα.

Σταχυολογήσαμε και παραθέτουμε έναν, πιστεύουμε αντιπροσωπευτικό κατάλογο προσφύγων της πόλης μας που το επώνυμο που φέρουν είναι τουρκογενές.

Θα παρατηρήσουμε ότι μερικά έχουν παρθεί από το παρωνύμιο (παρατσούκλι) που είχε αποδώσει η στενή κοινωνία σε κάποιον πρόγονό τους έστω κι αν αυτό το παρωνύμιο κάποια φορά δεν είναι ...τόσο τιμητικό! Αλλά αυτό δεν πρέπει καθόλου να ενοχλούσε τον κάτοχό τους αφού και δεν ζήτησε την αλλαγή του, γιατί θεώρησε ίσως ότι ήταν κάτι παραδεδομένο, που δεν θα έπρεπε ν΄ αλλάξει.

Αγιακλόγλου, από την τουρκική λέξη (ayakli)=ευκίνητος.
Αγιάνογλου, από την λέξη (ayan)=φανερός και όχι από τη σύνθετη λέξη Αη+γιάννογλου.
Αδαλόγλου, από τη λέξη (adali)=νησιώτης
Αϊβατίδης, Αϊβατζόγλου, από τις λέξεις (ay)=φεγγάρι και (bati)=δύση. Ο γιός του ηλιοβασιλέματος, . Έτσι και ο **Βατίδης** από τη λέξη (bati).
Ακγιαννίδης (Ακιανίδης), από τις λέξεις (ak) που σημαίνει άσπρος και το Γιαννίδης. Δηλαδή ο γιός του λευκού Γιάννη.
Ακίλογλου, από την αραβική λέξη (akil)=φρόνιμος.
Αλάγιαλης, από τη λέξη (alayali)=που σημαίνει ο κάτοικος της Αλάγιας.
Αμανατίδης, από τη λέξη (amanet)=παρακαταθήκη κι όχι βέβαια από τον...αμανέ!.
Αμελίδης, από τη λέξη (ameli)=εργατικός.
Αναμουρλόγλου, από τη λέξη (Anamur)=πόλη της Μ. Ασίας. Το Ανεμούριον Ν.Α. της Αλάγιας.
Αραμπατζής, Αραμπατζόγλου, από τη λέξη (arabaci)=καραγωγέας.
Αρναούτογλου, Αρναούτης, από τη λέξη (Arnavut)=Αλβανός. Υπήρχαν πολλές παραλλαγές. Αρβανιτίδης, Αρβανιτόπουλος, Αρβανιτάκης κλπ.
Ασίκογλου, από τη λέξη (asik)=αγαπητικός, κομψός, παλικαράς (συνήθης η χρήση της λέξης ασίκης από τη διάλεκτο των ρεμπέτηδων)!
Βαϊράμογλου (Μπαϊράμογλου), από τη λέξη (bayrami)=το μπαϊράμι, η μεγάλη γιορτή των Μουσουλμάνων.
Βαλαβάνης, Βαλαβανίδης κλπ. από τη λέξη (balaban)= μεγάλος, πελώριος, αυτός που έχει μεγάλο κεφάλι.
Βαρουτσής, Βαρουξής, Μπαρουξής, Περουτσής, από τη λέξη (batutcu)= πυριτιδοποιός.
Βελλής, (Βέλλης), Βελλίδης, Βελόπουλος κλπ. από τη λέξη (veli)=προστάτης, κηδεμόνας.
Βογιατζόγλου, Βογιατζής, κλπ. από τη λέξη (boyaci) = μπογιατζής.
Βουγιούκας, από τη λέξη (buyuk)=μεγαλόσωμος.
Βουγιουκλής, Μπουγιουκλής, από τη λέξη(buyuclu)= μεγαλόσχημος.
Βουδούρης, Βουδούρογλου, κλπ. από τη λέξη (bodur)=μικρός, κοντός.
Βουτσάς, από τη λέξη (fici)=βαρέλι.
Γαζέπης, από την τουρκική λέξη (gazep)=αγανάκτηση, θεομηνία.
Γεραλής, από τη λέξη (yareli)=τραυματίας.
Γεωργαμλής, από τη λέξη (gorkemli)=ένδοξος.
Γετίμογλου, από τη λέξη (yetim)=ορφανός.
Γιαγτζόγλου, από τη λέξη (yagzi)=λαδάς.
Γιαρμακόπουλος, από τη λέξη (yarmaki)=σχίζων, σχίστης.
Γκιουλμπαξόγλου, από τις λέξεις (gul)- τριαντάφυλλο και (bahce)=κήπος. Το Γκιουλμπαξέ, όμορφο προάστιο της Σμύρνης.

Γκιουμούσογλου, από τη λέξη (gumus)=το ασήμι. Το επίθετο έχει εξελληνισθεί σε Αργυριάδης, Ασημάκης, Ασημακόπουλος κλπ.
Γκότσης, από τη λέξη (koc)=κριάρι. Γκότσηδες υπάρχουν πολλοί, κυρίως καταγόμενοι από την ευρύτερη περιοχή της Καλαμάτας και της Μάνης. Μεταξύ αυτών και ο δήμαρχος της Ν. Ιωνίας Ηρακλής Γκότσης.
Δαλακίδης, από τη λέξη (dalak)=σπλήνα.
Δαλιάνης (Νταλιάνης), από τη λέξη (dalyan)=ιχθυοτροφείο.
Δαούτης, Δαβούτης κλπ. από τη λέξη (dayudi)=μπάσος, χαμηλόφωνος.
Δεμίρης, (Ντεμίρης), από τη λέξη (demir)=σίδερο. Μεγάλη οδός της Ν. Ιωνίας φέρει το όνομα Δεμιρδεσίου, από την ομώνυμη πόλη της Μ. Ασίας.
Δουλκέρογλου, από τη λέξη (dulger)=ξυλουργός.
Δουμάνης, Ντουμάνης, από τη λέξη (dumani)=καπνός. Η λέξη ντουμάνι χρησιμοποιείται και σήμερα ευρύτατα.
Δουρμούσογλου, από τη λέξη (durmus)=σταματημένος. Σε ελληνισμένη μορφή Στασινόπουλος, κατά την ερμηνεία της γνωστής οικογένειας.
Εβρένογλου, από τη λέξη (evren)=ουρανός, σύμπαν.
Ελμαλόγλου, από τη λέξη (Elmali), ονομασία της πόλης Ελμαλή, κοντά στην Αττάλεια. Ίσως και από την λέξη (elma)=μήλο.
Εμφιετζής, Εμφιετζόγλου, από τη λέξη (emfiyenci)=πωλητής ταμπάκου.
Επόγλου, από τη λέξη (ef)=πατέρας.
Ετζιρίδης, από τη λέξη (ceiz)=αμοιβή.
Ζεγκίνης, από τη λέξη (zengin)=πλούσιος.
Ζορμπάς, από τη λέξη (zorba)=άτακτος, ταραξίας.
Ιντζόγλου, Ιντζές, από τη λέξη (inze)=λεπτός.
Ίσαρης, από τη λέξη (isar)=δώρο.
Ισόπουλος, από τη λέξη (is)= δουλειά.
Ιστίκογλου, από τη λέξη (istike)=παράπονο.
Καζαντζής, Καζαντζόγλου, Καζαντζίδης, Καζαντζάκης, από τη λέξη (kazanci)=λεβητοποιός.
Καϊσερλόγλου, από τη λέξη (kaiseri)=Καισάρεια. Η μεγάλη πολιτεία της Καππαδοκίας.
Καλαϊτζής, Καλαϊτζόγλου, από τη λέξη (kalayei)=γανωτής, (kalay)=-κασσίτερος.
Στο βάθος η ελληνική (Κάλαϊς).
Καλίνογλου, από τη λέξη (kalin)=χονδρός.
Καλμπούρος, από τη λέξη (kalbur)=κόσκινο.
Καμπάς, από τη λέξη (kaba)=σωματώδης.
Κανλής, από τη λέξη (kanli)=αιματωμένος.
Καπασακαλόγλου, από τη λέξη (kabasakali)=ο άνθρωπος με το μεγάλο προγούλι.
Καραογλάνογλου, από την πολυσύνθετη λέξη (kara+oglan+oglou)=το παιδί του μαύρου παιδιού.
Κάσδαγλης, από τη λέξη (kas+dagli)= το φρύδι του βουνού, ορεσίβιος.
Κασνακίδης, από τη λέξη, (kasnak)=τελάρο.
Κατιμερτζόγλου, Κατημερτζής, από τη λέξη (katimerci)=πωλητής γλυκών (το γνωστό κατημέρι).
Κατσάνης, από τη λέξη (kacan)=δραπέτης.
Καχραμάνος, Καχραμάνογλου, από την περσική λέξη (kahraman)=ήρωας.
Καψάλης, από τη λέξη (kapsali)=δημόσιος υπάλληλος.
Κεχαγιάς, Κεχαγιόγλου, από τη λέξη (kahya)=επίτροπος.
Κιουρκτσόγλου, από τη λέξη (kurkcu)=γουναράς. Εξελληνίστηκε κυρίως σε Γουναρίδης και Γουναρόπουλος.
Κιρμίζογλου, από τη λέξη (kirmici)=κόκκινος
Κιοφτερτζής, από τη λέξη (kofte)=κεφτές από κιμά. Όμως εξίσου σωστό θα ήταν να προέρχεται από την αρχαία λέξη κοπτόν (κρέας)=κιμάς και να έχουμε εδώ ένα δάνειο του τύπου Σαπουντζάκης, από τη λέξη sabuci ή από την αρχαία ελληνική σάπων ;
Κουγιουμτζής, Κουγιουμτζόγλου, από τη λέξη (kuymutcu)=χρυσοχόος. Μεταφράσθηκε σε Χρυσοχόου, Χρυσοχοΐδης.
Κουλαξίζης, από τη λέκη (kulakciz)=αυτός που του έκοψαν τα αυτιά.
Κουρμπάνης, από τη λέξη (kurban)=θυσία, αφού Κουρμπάνι=το αρνί στο λεγόμενο κουρμπάν μπαϊράμι.
Κούρτης, Κούρτακας, Κουρτίδης, από τη λέξη (kurt)=λύκος.
Λαφαζάνης, από τη λέξη-παρατσούκλι (lafazan)=φλύαρος, φαφλατάς.
Λοκμαγκιόζης, από τις λέξεις (lokme+goz)=στρογγυλομάτης.
Μαβής, Μαβόγλου, από τη λέξη (mavi)=μπλε.
Μακαντάσης, από τη λέξη (macadais)=φίλος.
Μαλίογλου, Μαλίμης, Μαλίμογλου, από την αραβική λέξη (malim)=ιδιοκτήτης.
Μαξούτης, από τη λέξη (maskut)= αυτός που επιδιώκει κάτι.
Μεϊμάρης, Μεϊμάρογλου, από τη λέξη (minimar)=αρχιτέκτονας.
Μελεμενής, από τη λέξη (melee)=βέλασμα. Ενδεχόμενα να δηλώνει και τον καταγόμενο από την Μαινεμένη.
Μερτζανάκης, από τη λέξη (mercak)=κοράλι.
Μόρας, Μόραλης, Μωραλόγλου, από τη λέξη (morali)=Μωραΐτης. Το επώνυμο Μωραλόγλου απαντώμενο στη Σπάρτη Πισιδίας παραπέμπει στη θεωρία της εγκατάστασης Μανιατών (Μωραϊτών) σ΄ αυτήν την πόλη, πριν την Επανάσταση του 1821.
Μουαμελετζής, από τη λέξη (muamele)=μεταχείριση.
Μπακιρτζής, Μπακιρτζόγλου, από τη λέξη (bakirci)=έμπορος χάλκινων ειδών (τα λεγόμενα μπακίρια).
Μπαλτατζής, από τη λέξη (baltaci)=αυτός που κρατάει μπαλτά, τσεκούρι.
Μπάσης, από τη λέξη (bas)=αρχηγός. Είναι το δεύτερο συνθετικό σε επώνυμα που δηλώνουν τον αρχηγό μιας συντεχνίας. Π.χ. Μπακάλμπασης=πρόεδρος, αρχηγός των μπακάληδων κλπ.
Μπαστιρματζόγλου, από τη λέξη (bastirmaci)=τυπογράφος, αυτός που τυπώνει στο ύφασμα.
Μπεταβατζής, από τη λέξη (betava)=δωρεάν.

Μπουλούμπασης, από τις λέξεις (boluk+bas)=αρχηγός ομάδας στρατιωτικών, κυρίως γενιτσάρων.
Μπρούσαλης, από τη λέξη (burcali)=ο κάτοικος της Προύσσας.
Μύρτογλου, από τη λέξη (mor)=ωχρός.
Ναζλίδης, από τη λέξη (nazli)=ναζιάρης, αλλά και ο καταγόμενος από το Ναζλί, πόλη στα δυτικά της Σπάρτης.
Νταής, από τη λέξη (dayi)=θείος αλλά και παλικαράς. Σύνηθες παρατσούκλι και σήμερα.. μη μας κάνεις τον νταή...
Ουζούνογλου, από τη λέξη (uzun)=μακρύς, ψηλός.
Ουλκέρογλου, από τη λέξη (oulker)=φως. Εξελληνίσθηκε σε Φωτεινόπουλος, Φωτιάδης.
Ουραηλίδης, από τη λέξη (ourayli)=δήμαρχος.
Ουσταμπασίδης, από τις λέξεις (ousta)+(bas), δηλαδή ο αρχηγός της φρουράς.
Παγιασλής, από τη λέξη (payasli)=καταγόμενος από την πόλη Payas των Αδάνων.
Παλλόγλου, Παλλίδης, Παλλόγλου, Μπαλόγλου, από τη λέξη (balli)=μελωμένος.
Παντερμαλής, από τη λέξη (bandirmali)=σαλτσωμένος ή καταγόμενος από την πόλη Panderma της Μ. Ασίας.
Παρίσης, από τη λέξη (baris)=κρήνη και όχι βέβαια από το Paris=Παρίσι.
Πάρλαλης, από τη λέξη (parlali)=καταγόμενος από την πόλη Πάρλα της Πισιδίας.
Παρμαξίσογλου, από τη λέξη (parmakciz)=χωρίς δάκτυλα.
Περτσεμλίδης, από τη λέξη (percem)=τσουλούφι.
Πολάτογλου, από τη λέξη (polat)=καταγόμενος από το Polat της Μαλάτειας.
Ρεΐσογλου,Ρεΐσης, από τη λέξη (reis)=αρχηγός.
Ρουμελιώτης, Ρουμελιωτάκης, από τη λέξη (roumeli)=Ελλάδα. Άρα Ελλαδίτης.
Σακαλής, Σακαλόγλου, Σακαλίδης, από τη λέξη (sacalli)=γενειοφόρος.
Σαρρής, από τη λέξη (sari)=ξανθός.
Σαχπάζογλου, από τη λέξη (sahpaz)=ευκίνητος.
Σικιαρίδης, από τη λέξη (siker)=κυνήγι.
Σινάνης, Σινανίδης, Σινάνογλου, από την αραβική λέξη (sinan)=λόγχη. Λογχοφόρος.
Σιρκετζής, Σιρκόγλου, από τη λέξη (sirkeci)=παραγωγός ξυδιού.
Σισμάνης, Σισμάνογλου, από τη λέξη (sisman)=παχύς.
Σινιόσογλου, από τη λέξη (sinus)=ιγμόριο της μύτης.
Σουγιούλ, Σουγιουλτζόγλου, από τη λέξη (suyolcu)=υδραγωγός.
Σουλελές, από τη λέξη (suleli)=φλογερός.
Ταμβάκης, από τη λέξη (tabak)=βυρσοδέψης.

Τερζής, Τερζόπουλος, Τερζίδης, από τη λέξη (terci)=ράφτης. Μεταφράστηκε και σε Ραφτόπουλος ή απλά Ράπτης.
Τζαμτζής, από τη λέξη (camci)= υαλοπώλης.
Τοπαλίδης, Τοπάλογλου, από τη λέξη (topal)=κουτσός.
Τοσούνογλου, Τοσουνίδης, από τη λέξη (tosun)=ταύρος. Μεταφράστηκε και σε Ταυρίδης.
Τσακίρης, Τσακιρίδης, Τσακίρογλου, από τη λέξη (caker)=γκρίζος.
Τσαλίκης, Τσαλίκογλου, από τη λέξη (calik)=αυτός που γέρνει.
Τσαούσης, Τσαούσογλου, Τσαουσάκης, από τη λέξη (cavus)= λοχίας.
Τσεσμελής, από τη λέξη (cesmel) =καταγόμενος από το Τσεσμέ (Κρήνη) της Ερυθραίας.
Τσιλιγκίρογλου, από τη λέξη (cilliugir)=κλειδαράς.

Τσομλεκτσόγλου, από τη λέξη (comlek)=δοχείο. Μεταφράστηκε σε Κεραμέας.
Τσισμετζόγλου, από τη λέξη (cismenci)=αισθησιακός.
Φελέκης, από τη λέξη (felek)=ουρανός, ουράνιος.
Φίλης, Φίλιος, από τη λέξη (fili)=ακριβής.
Φιλή(ί)ντας, από τη λέξη (filinta)=καριοφίλι.
Φιλόσογλου, από τη λέξη (filos)=είδος νήματος.
Χάϊτας, Χαΐτογλου, από τη λέξη (hayta)=άτακτος.
Χατζής, από την αραβική λέξη (haci)=προσκυνητής. Χατζήδες ονομάζονταν όσοι επισκέπτονταν τους Αγίους Τόπους : Χατζηγιάννης, Χατζηγεωργίου κλπ. Εάν κάποιος έχει πάει και $2^{η}$ φορά τότε έβαζε το – χατζη – και στο όνομά του : Χατζηχαράλαμπος, Χατζηαθανασίου κλπ.
Χεκίμογλου, από τη λέξη (hekim)=γιατρός. Μεταφράστηκε σε Ιατρίδης, Ιατρόπουλος.

Τελειώνοντας θα πρέπει να επαναλάβουμε ότι ο εξελληνισμός ή η μετάφραση των επωνύμων δεν έγινε κατ΄ ανάγκη στην Ελλάδα. Σε πολλές των περιπτώσεων αυτό είχε επισυμβεί στη Μικρασία, πριν από την Καταστροφή.

ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΥΛΕΣ ΤΩΝ ΣΠΙΤΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΕΚΙ ΤΟΥ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟΥ "ΚΥΒΕΛΕΙΑ"

Εικόνες και καταστάσεις που παραμένουν ζωντανές και ας πέρασε μισός και πλέον αιώνας.

Από τον Νίκο Καλογιάννη

Η ανάγκη μιας στενής επικοινωνίας που ένιωθαν οι πρόσφυγες που εγκαταστάθηκαν στη Ν. Ιωνία, τους ώθησε να ιδρύσουν όχι μόνο συλλόγους και σωματεία, αλλά να χρησιμοποιήσουν και κάθε δημόσιο ή ιδιωτικό χώρο για να βρίσκονται όσο γίνεται πιο κοντά ο ένας στον άλλο.

Τα πεζοδρόμια της γειτονιάς και οι αυλές των σπιτιών έδωσαν κάποια λύση.

Καθισμένες γυναίκες στις ψάθινες καρέκλες και στα ξύλινα σκαμνάκια κάτω από τον ίσκιο της μουριάς ή μίας κληματαριάς με το βελονάκι και το πλεκτό στο χέρι, άρχιζαν την κουβέντα για χίλια δύο πράγματα.

Μαζί με τους μεγάλους ζούσαν και βίωναν το δράμα του ξεριζωμού τα προσφυγόπουλα που με τον παιδικό τους αυθορμητισμό και την λαχτάρα για παιχνίδι ζητούσαν κάποιο χώρο να παίξουν, δεν άργησαν να τον βρουν. Ήταν οι ελεύθεροι εσωτερικοί χώροι των οικοδομικών τετραγώνων, οι αποκαλούμενες αλάνες. Σ' αυτές βρήκαν τον ιδανικό τόπο να ασχοληθούν με τα αγαπημένα τους παιχνίδια, όπως ήταν κρυφτό, κλέφτες και αστυνόμοι και μια πετυχημένη – λόγω χώρου – παραλλαγή ποδοσφαιρικού αγώνα, δίτερμα το έλεγαν.

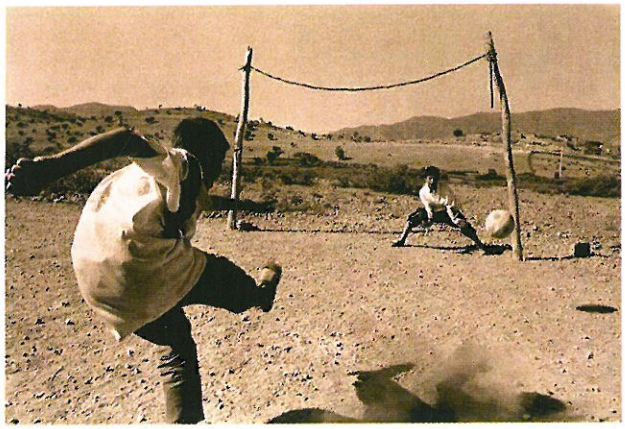

Οι μεγαλύτεροι σε ηλικία καθώς και η νεολαία ζώντας στο ίδιο περιβάλλον και βιώνοντας την σκληρή πραγματικότητα της προσφυγιάς έψαχναν να βρουν και αυτοί κάποιο χώρο για να συναντιούνται και να επικοινωνούν μεταξύ τους. Την ευκαιρία αυτή τους την έδωσαν τα καφενεία, τα ζαχαροπλαστεία ακόμη και τα κουρεία.

Η συμβολή των ζαχαροπλαστείων για τη στενή και συχνή επικοινωνία των ανθρώπων ήταν μεγάλη. Ειδικότερα το ζαχαροπλαστείο «Κυβέλεια» υπήρξε ένα από τα μεγαλύτερα και μακροβιότερα στέκια το οποίο φιλοξένησε πολλούς νέους που την πλειοψηφία τους αποτελούσε η σπουδάζουσα νεολαία.

Η καθιέρωση του χώρου του «Κυβέλεια» σαν τόπου όπου συγκεντρώνονταν οι νέοι, οι οποίοι με τις ατέρμονες συζητήσεις τους ήθελαν να εκφράσουν τις ανησυχίες τους και να δώσουν λύσεις στους προβληματισμούς τους, δεν ήταν τυχαία.

Ορισμένοι παράγοντες ακόμα και συγκυρίες συνέβαλαν στη δημιουργία και διατήρησή του για πολλά χρόνια σαν στέκι. Το ότι το ζαχαροπλαστείο δέσποζε στο μέσον του κεντρικού δρόμου, διέθετε μια ευρύχωρη αίθουσα και το φαρδύ πεζοδρόμιο που επέτρεπε στο συμπαθέστατο γκαρσόνι τον κυρ Θόδωρο να απλώνει με άνεση τραπεζάκια και καρέκλες, η ανοχή του κυρ Μήτσου Μακρόπουλου και του γιου του Αντωνάκη, ιδιοκτητών του καταστήματος, στις φωνασκίες και παρεκτροπές μας, καθώς και η χρήση του τηλεφώνου (ας μην ξεχνάμε ότι την εποχή εκείνη τηλέφωνο διέθεταν λίγοι) ήσαν οι βασικοί παράγοντες που διατηρούσαν ζωντανό το στέκι.

Ένας άλλος λόγος ήταν η ύπαρξη του λεγόμενου νυφοπάζαρου. Ήταν ένα ευχάριστο γεγονός που γινόταν τα βραδάκια στην Ηρακλείου. Μόλις σουρούπωνε ο τροχονόμος, ανεβασμένος στο καθιερωμένο κουβούκλιο, έκανε την εκτροπή των λιγοστών οχημάτων από το σταυροδρόμι της εισόδου στη Ν. Ιωνία, αφήνοντας ελεύθερο τον κεντρικό δρόμο της λεωφόρου Ηρακλείου.

Σε λίγο ένα πολύχρωμο πλήθος κυρίως από νέους και νέες, ξεχύνονταν και χωρίς καμία υπόδειξη σχημάτιζαν το μισό πλάτος του δρόμου την άνοδο η οποία έφτανε μέχρι το «MIROIR», όπου ήταν το ομώνυμο εργοστάσιο (σήμερα στη θέση του βρίσκεται το ΙΟΝΙΑ CENTER), ενώ οι άλλοι χρησιμοποιούσαν το άλλο μισό του δρόμου για κάθοδο.

Όσοι χρησιμοποιούσαν το στέκι των «Κυβελείων» χρωστούν πολλά στην ύπαρξη του νυφοπάζαρου. Καθισμένοι στις καρέκλες και απολαμβάνοντας, όσοι φυσικά διέθεταν το ανάλογο ποσόν, το αναψυκτικό τους, μπορούσαν να επιδοθούν στην προσφιλή για την εποχή μέθοδο του φλερτ.

Παρακολουθώντας την πολύχρωμη ανθρώπινη κορδέλα να ανεβοκατεβαίνει την Ηρακλείου, εντόπιζαν το πρόσωπο που τους ενδιέφερε και με ένα νεύμα, φέρνοντας τον δείκτη του δακτύλου τους στα χείλη, άφηναν να νοηθεί, ότι κάτι σοβαρό ήθελαν να πουν. Εάν, υπήρχε ανταπόκριση, τότε ακολουθούσαν άλλες κινήσεις και το αποτέλεσμα ήταν μερικές φορές θετικό, δηλαδή μπορούσε να δημιουργηθεί κάποιος αισθηματικός δεσμός.

Η παρέα που συνέβαλε και διατήρησε για 10ετίες το στέκι στα «Κυβελεία» ήταν άτομα συγκροτημένα με πνευματική υπόσταση τα οποία δεν ασχολούνταν μόνο με τα γεγονότα της καθημερινότητας, έτσι για να περνάει η ώρα, αλλά με συνεχείς και γόνιμους διαλόγους προσπαθούσαν να βρουν λύσεις για σοβαρά θέματα κοινωνικού, οικονομικού, πολιτικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος.

Στο επίκεντρο αυτής της αναζήτησης ήταν και ο καλλιτεχνικός τομέας, θέατρο, κινηματογράφος, ραδιόφωνο.

Τηλεόραση δεν υπήρχε τότε. Μιλάμε για τα τέλη της δεκαετίας του '50. Ορμώμενοι από το τελευταίο, μια μικρή ομάδα «Κυβελειούχων» θέλησε να μιμηθεί κάποιες ραδιοφωνικές εκπομπές της τότε Ε.Ι.Ρ. (Εθνικό Ίδρυμα Ραδιοφωνίας) όπως ήταν οι διασκευές θεατρικών έργων που παρουσίαζε, χρησιμοποιώντας ένα άριστο επιτελείο ηθοποιών.

Έτσι η ομάδα αυτή την οποία αποτελούσαν ο σκηνοθέτης, σεναριογράφος και ηθοποιός Σάκης Ζαραχωβίτης, ο Κώστας Μπάδας σεναριογράφος και ηθοποιός, ο υπογράφων με τις ίδιες ιδιότητες και οι ηθοποιοί Ντάνη Ζαραχωβίτου, Αγγέλα Βενέτη, Κώστας Μπάμπαλης και Γιώργος Ρούσος, καθώς και οι τεχνικοί Γιώργος Βογιατζής και Λάζαρος Τρικατζης, υπεύθυνοι για τη ρύθμιση του ήχου και των ραδιοφωνικών εφέ, όλοι τους ερασιτέχνες, αποφάσισε και τόλμησε να «γράψει» στο μαγνητόφωνο – αυτό διέθετε τότε η τεχνολογία – μια θεατρική διασκευή, μια κωμωδία και μια νουβέλα.

6 Σεπτεμβρίου 1953. Ο πρώτος Δήμαρχος Νέας Ιωνίας Γεώργιος Φελέκης και μέλη των Φιλελευθέρων μπροστά από τα "ΚΥΒΕΛΕΙΑ", μετά το μνημόσυνο για τον Νικόλαο Πλαστήρα.

Η ταινία αυτή διασώθηκε και την κρατώ φυλαγμένη, έτσι για μια γλυκιά ανάμνηση μιας ωραίας και αλησμόνητης εποχής.

Τα χρόνια πέρασαν και η μορφή της Ιωνίας άλλαξε, σαν πόλη μεγάλωσε, απλώθηκε, ψήλωσε. Τα χαμηλά προσφυγικά σπίτια και οι διώροφες τετρακατοικίες έγιναν λεία της μπουλντόζας και στη θέση τους υψώθηκαν πολυκατοικίες.

Οι ειδυλλιακές εικόνες με τις γυναικείες μορφές άλλες να πλέκουν τα προικιά της κόρης στα πεζοδρόμια και τις αυλές των σπιτιών και άλλες να κεντούν στον καμβά υπέροχα χειροτεχνήματα, δεν υπάρχουν σήμερα.

Για το περίφημο νυφοπάζαρο, ούτε λόγος να γίνεται. Η πολύχρωμη εκείνη ανθρώπινη κορδέλα που «σουλατσάριζε» πάνω – κάτω την Ηρακλείου και οι χαρούμενες φωνές που δονούσαν την ατμόσφαιρα, έχει αντικατασταθεί από ένα κομβόι αυτοκινήτων που φυσικά δεν «σουλατσάρει», αλλά τρέχει βιαστικό, αδιαφορώντας για την ηχορύπανση που προκαλεί το μουγκρητό των μηχανών και τη δυσοσμία των καυσαερίων που μολύνει το περιβάλλον.

1968. Ο Δήμαρχος Κυριάκος Κιοφτερτζής και το Δημοτικό Συμβούλιο, μπροστά από τα "ΚΥΒΕΛΕΙΑ" παρακολουθούν την παρέλαση.

Ως προς τα στέκια, τους χώρους που είχαν διαμορφώσει οι Ιωνιώτες για να περνούν ευχάριστα τις ελεύθερες ώρες τους, αλλά και για να βρίσκονται σε στενή επαφή για να συζητούν και να ανταλλάσουν σκέψεις και ιδέες, δεν υπάρχουν.

Ειδικότερα το ζαχαροπλαστείο «Κυβελεία» που αποτελούσε ένα από τα πιο αξιόλογα στέκια για πολλές δεκαετίες, σήμερα το μόνο που απέμεινε είναι το κτίριο της Λ. Ηρακλείου και εκείνο, με τις αλλεπάλληλες ανακαινίσεις και τις αλλαγές χρήσεως, δεν θυμίζει τίποτα από το παλιό ζαχαροπλαστείο.

Τέλος μπορεί ο χρόνος να κυλά αδυσώπητος και στο πέρασμά του να αλλάζουν πολλά, όμως θα πρέπει να ζούμε και να απολαμβάνουμε το παρόν και να ατενίζουμε με αισιοδοξία το μέλλον.

Ως προς τους παλαιότερους αυτοί επειδή έζησαν και σε άλλες εποχές, ας τις αναπολούν και ας διατηρούν ζωντανές τις αναμνήσεις του παρελθόντος.

1934. ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ και "ΕΝΙΑΙΟ ΜΕΤΩΠΟ"

(Μέσα από τις σελίδες του ΝΕΟΥ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ και ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ)

Του Λουκά Χριστοδούλου

Ο συνοικισμός της Ν. Ιωνίας (Ποδαράδες) όπως και οι άλλοι προσφυγικοί συνοικισμοί της Αθήνας (Βύρωνας, Καισαριανή και Κοκκινιά) είχε δρομολογηθεί από το 1933, να γίνουν δήμοι από την Κυβέρνηση Τσαλδάρη σε μια διαδικασία αυτονόμησης-ανεξαρτητοποίησης προκειμένου να ελέγχει τον Δήμο της Αθήνας και να εκλέγει δήμαρχο Λαϊκό, αφού οι πρόσφυγες ήταν στη συντριπτική πλειοψηφία τους Βενιζελικοί και επηρέαζαν καθοριστικά την εκλογή Δημάρχου στην Αθήνα. Στην αυτονόμηση σφόδρα είχε αντιταχθεί η αντιπολίτευση, με αρχηγό τον Ελ. Βενιζέλο.

Και αν απέτυχε το 1933 η Κυβέρνηση Τσαλδάρη να το υλοποιήσει (το Συμβούλιο Επικρατείας δεν έκρινε νόμιμο το Π.Δ. που είχε συντάξει) το πέτυχε λίγους μήνες αργότερα με το Π.Δ. "Περί αναγνωρίσεως Δήμων και Κοινοτήτων εν τω νομώ Αττικής και Βοιωτίας" που δημοσιεύτηκε στο Φ.Ε.Κ. 22/18.1.1934 τ. Β΄ όπου μεταξύ άλλων, έγινε Δήμος και η Ν. Ιωνία στον οποίο προσαρτήθηκαν οι συνοικισμοί Ελευθερούπολης, Περισσού, Σαφράμπολης, Ινέπολης ενώ η συνοικία Καλογρέζας απετέλεσε ξεχωριστή Κοινότητα.

Σε δημοσίευμα της Εφημερίδας "Νέος Ριζοσπάστης" της 7.1.1934, αντλούμε πληροφορίες για την κατάσταση στη Ν. Ιωνία και τους δρόμους της :

«.....Ο κεντρικός δρόμος της Ηρακλείου που κατά τη διαβεβαίωση του Μερκούρη θα γινόντανε πολύ σύντομα είναι σε απελπιστικά χάλια. Μόλις κατέβεις από το αυτοκίνητο βρίσκεσαι μέσα στη λάσπη ως το γόνατο. Σε τέσσερα χρόνια ασφαλτοστρώσανε 100 μέτρα δρόμο. Λίγο είναι ; Κάθε χρόνο 25! μέτρα. Κι όμως όταν έρχονταν οι δήμαρχοι στους Ποδαράδες [1] για να ζητήσουν την ψήφο μας, τον έφκιαναν στο λεφτό με τα λόγια. Αλλά και οι άλλοι δρόμοι ;

Είναι να σε πιάνει το κλάμα και το βαθύ παράπονο όταν βρίσκεσαι χαντακωμένος στη λάσπη της οδού Δαρδανελίων. Κι' οι άλλοι δρόμοι, στην Καλογρέζα, στον Περισσό και σ΄ όλες τις γύρω περιοχές βουτηγμένοι μέσα στο βούρκο, ελεεινοί χωματόδρομοι, χωρίς μια πετρούλα στρωμένη χάμω. Να τα έργα των αστών δημάρχων και δημοτικών συμβούλων.

Στον Περισσό έχει πολλές βρύσες, φκιαγμένες, μα όλες είναι ξερές. Καμιά δεν τρέχει. Είναι για στολίδια....»

Μετά από αυτή την εξέλιξη προκηρύχτηκαν δημοτικές εκλογές για **την Κυριακή 11 Φεβρουαρίου 1934.** Στη Ν. Ιωνία κατέρχονται ως υποψήφιοι δήμαρχοι οι: Γεώργιος Φελέκης, Κυριάκος Κιοφτερτζής, Γαβριήλ Τσακίρης, Κώστας Βαρουτσής, Αθανάσιος Διακάκης, Παντελής Ανδριτσάκης, Χαρίτων Πολάτογλου και Μιχαήλ Τζιβράς[2].

Στο εν λόγω άρθρο θα ασχοληθούμε αναλυτικότερα με τον υποψήφιο δήμαρχο Ν. Ιωνίας Κώστα Βαρουτσή που κατήλθε με το συνδυασμό του Ε.Μ.Ε.Α. (Ενιαίο Μέτωπο Εργατών και Αγροτών) που ήταν η δημοτική παράταξη η οποία υποστήριζε το "Παλλαϊκό Μέτωπο" - Κ.Κ.Ε., σε όλες τις πόλεις, όπου κατέβαζε υποψήφιο συνδυασμό και γενικότερα πώς "Ο Ριζοσπάστης" έβλεπε την όλη πολιτική κατάσταση.

Αρχές Ιανουαρίου του 1934 και ενώ έχουν αρχίσει οι προεκλογικές ζυμώσεις ο "Νέος Ριζοσπάστης" αποκαλεί τον Κ. Κιοφτερτζή *"Λαϊκό"* και τον Γ. Φελέκη *"Τοκογλύφο"*. Το γεγονός εκνευρίζει ιδιαίτερα τον Κιοφτερτζή που διαμαρτύρεται έντονα επισκεπτόμενος τα γραφεία της εφημερίδας λέγοντας ότι είναι "ακραιφνής Βενιζελικός". Έτσι η εφημερίδα στις 10 Ιανουαρίου 1934 επανέρχεται και σχολιάζει :

«"...Για τους εργάτες και φτωχούς πρόσφυγες είτε Βενιζελικός, είτε λαϊκός το ίδιο κάνει. Ανήκει πάντα στο εχθρικό στρατόπεδο. Οι βιοπαλαιστές των Ποδαράδων θα μαυρίσουν και λαϊκούς και Βενιζελικούς προσφυγοπατέρες και τσορμπατζήδες»

ΟΧΙ ΤΟΚΟΓΛΥΦΟΣ, ΑΛΛΑ ΠΡΟΣΦΥΓΟΚΑΠΗΛΟΣ

Άλλη "σπουδαία προσωπικότης" είναι ο Γεώργιος Φελέκης του κόμματος των Φιλελευθέρων που γι αυτόν γράφηκε ότι είναι τοκογλύφος. Αυτό διαψεύδεται από ορισμένους κατοίκους, γιατί φανερά δεν εκδηλώνει την ιδιότητά του αυτή στους Ποδαράδες....»

Από την ίδια εφημερίδα στις 11 Ιανουαρίου 1934, πληροφορούμαστε, ότι :

Κώστας Βαρουτσής

ΣΤΟΥΣ ΠΟΔΑΡΑΔΕΣ

Τη Κυριακή γίνηκε στον Ποδονίφτη σύσκεψη 18 εργατών, απ' την οποία βγήκε συνοικιακή εκλογική επιτροπή και πάρθηκε απόφαση να μαζευτούν 5.000 δραχμές και να δημιουργηθούν 20 τριάδες.

Την Τρίτη το βράδυ γίνηκε προεκλογική σύσκεψη στην Καλογρέζα με 30 εργάτες, απ' την οποία και βγήκε συνοικιακή εκλογική επιτροπή, αποφασίστηκε να μαζευτούν 2 χιλ. δρχ. και να γίνει καινούργια σύσκεψη.

Το ίδιο βράδυ γίνηκε σύσκεψη στη Σαφράμπολη με 12 εργάτες απ' όπου βγήκε και εκλογική επιτροπή. Ίδιες συσκέψεις προετοιμάζονται στην Ιωνία και την Ελευθερούπολη για την εκλογή συνοικιακών επιτροπών.....

Στους Ποδαράδες οι αστοί υποψήφιοι κινούν κάθε μέσο για να συνασπισθούν μπρος τον κίνδυνο που παρουσιάζεται να πλειοψηφήσει το ψηφοδέλτιο του Ε.Μ.Ε.Α. Προχτές ο δικηγόρος Κιοφτερτζής σε μια προεκλογική του συγκέντρωση, για να σπείρει την σύγχυση έλεγε ότι θα δώσει δουλειά στους κομμουνιστές εργάτες πρώτα, για να τους αποτραβήξει.

Στις 14 Ιανουαρίου ανοίγει το προεκλογικό κέντρο του Ενιαίου Μετώπου, στην οδό Λάρνακος (σήμερα Ευαγ. Σχολής) και 3 μέρες αργότερα γίνονται τα εγκαίνια παρουσία 400 εργαζομένων.

Η πρώτη προεκλογική συγκέντρωση του "Ενιαίου - Παλλαϊκού Μετώπου" στη Ν. Ιωνία γίνεται την Τετάρτη 15 Ιανουαρίου 1934 (το Π.Δ. δημοσιεύτηκε στις 18 Ιανουαρίου) στον κινηματογράφο "ΚΡΟΝΟΣ" στις 7 μ.μ. με ομιλητές τον Κώστα Βαρουτσή και τον Δημήτρη Γληνό[3].

Την Κυριακή 28 Ιανουαρίου, πραγματοποιείται εκλογική συγκέντρωση με πάνω από 600 εργαζόμενους, όπου διαβάστηκε γράμμα του Κ. Βαρουτσή (κρυβόταν για να μην εκτοπιστεί) ενώ μίλησε ο Μωυσής Κωνσταντινίδης (υποψ. Δημοτικός σύμβουλος) και εκ μέρους του Κομμουνιστικού Κόμματος ο Ιορδ. Ιορδανίδης (υποψ. Δημοτικός Πάρεδρος). Στο τέλος ψήφισε χαιρετιστήριο μήνυμα προς την Κεντρική Επιτροπή του Κομουνιστικού Κόμματος για το κλείσιμο του Εργατικού Κέντρου της Αθήνας και για τη μελετώμενη μεταφορά των φυλακισμένων στην Ακροναυπλία.

Η τελευταία εκδήλωση πριν τις εκλογές έγινε στις 9 Φεβρουαρίου στον κινηματογράφο «ΚΡΟΝΟΣ» παρουσία 1.000 εργατών, όπου ξαφνικά εμφανίστηκε ο κόκκινος υποψήφιος δήμαρχος Κ. Βαρουτσής που καταδιωκόταν για εξορία και αποθεώθηκε από τους παρευρισκόμενους. ....Στο τέλος της συγκέντρωσης οι κάτοικοι της Σαφράμπολης και Καλογρέζας φύγανε από τους Ποδαράδες και τράβηξαν στους συνοικισμούς τους διαδηλώνοντας και ζητωκραυγάζοντας υπέρ της κόκκινης δημαρχίας των Ποδαράδων.

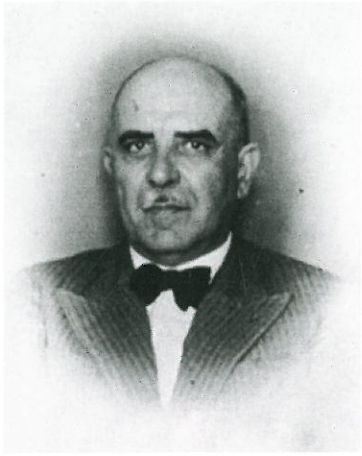

Δημήτρης Γληνός

Και για την ιστορία, να αναφέρουμε όλο το ψηφοδέλτιο του Κ. Βαρουτσή, που δημοσιεύτηκε στο "Νέο Ριζοσπάστη" την ημέρα των εκλογών 11 Φεβρουαρίου 1934 με την ένδειξη "ΨΗΦΙΣΤΕ ΚΟΚΚΙΝΟΥΣ ΔΗΜΑΡΧΟΥΣ και ΣΥΜΒΟΥΛΟΥΣ" :

ΠΟΔΑΡΑΔΕΣ : Δήμαρχος Κ. Βαρουτσής
Πάρεδροι : Ιορδ. Ιορδανίδης – Γρηγ. Τεχλεμετζής – Γεώργ. Καμτζόγλου
Σύμβουλοι : Στέφανος Ν. Σπιθάκης – Μωϋσής Κ. Κωνσταντινίδης
Μιχαήλ Ν. Παπαναστασίου – Τρύφων Ν. Ζενέτος – Ιωάννης Ι. Νικολαΐδης
Ιωάννης Κ. Σπανόπουλος – Κων/νος Ε. Ουτουτζής – Γεώργιος Σ. Τρανάκας
Αναστάσιος Δ. Ζαχαρίου – Γεώργιος Α. Μακρίδης – Γεώργιος Κ. Μαυρουδάκης
Αριστείδης Π. Ζαδές – Εμμανουήλ Σ. Μαλτέζος – Γεώργιος Θ. Μπουλντής
Δημήτριος Χρ. Ουσταδόπουλος – Αλέξανδρος Ι. Κοκκινάκης – Κων/νος Β. Χρυσανθίδης[4]

Ο "Νέος Ριζοσπάστης" την επομένη των εκλογών (12.2.1934) αναφέρεται σε αρκετές πληροφορίες των ανταποκριτών του, δημοσιεύοντας και σχετικές φωτογραφίες :

Κατα μαζες οι κοκκινοι ψηφοφορει και οι επαδοι του Ενιαιου Μετωπου στους Ποδαραδες κατακλυσαν τα εκλογικα τμηματα με εκδηλωσεις ενθουσιασμου υπερ του κοκκινου δημαρχου και του κοκκινου συμβουλιου. Στη φωτογραφια μας οι εργατες κρατουν το «Ριζοσπαστη» στο χερι.

- *«.....ψήφιζαν αράδα οι χωροφύλακες....»*
- *«.....ίλες ιππικού και μεγάλες αστυνομικές δυνάμεις συγκεντρώθηκαν από το πρωί στους Ποδαράδες για την τρομοκράτηση των κόκκινων ψηφοφόρων..»*
- *«...το απόγευμα ομάδα έφιππης χωροφυλακής με επικεφαλής ένα ανθυπασπιστή επιτέθηκε και διέλυσε συγκέντρωση εργατών στην πλατεία των Ποδαράδων. Ο ανθυπασπιστής μπήκε με το περίστροφο στο εκλογικό κέντρο του Ενιαίου Μετώπου και απειλούσε τους οπαδούς του..».*
- *«..Στην Καλογρέζα οι ψηφοφόροι του Ενιαίου Μετώπου πήγαν να ψηφίσουν φορώντας κόκκινες κονκάρδες..»*
- *«.....φανερή καλπονόθευση στους Ποδαράδες ..... από συγκεντρωθέντα αποτελέσματα δίνει 157 ψηφοδέλτια στον Κ. Βαρουτσή.» (Τα επίσημα αποτελέσματα του Πρωτοδικείου Αθηνών, δίνουν 195 ψηφοδέλτια σε σύνολο 3.300 ψηφισάντων).*
- *«.....τα αποτελέσματα αυτά δείχνουν φανερή καλπονόθευση αφού ο αστικός τύπος προέλεγε την βέβαιη νίκη του κόκκινου ψηφοδελτίου στους Ποδαράδες..»*
- *Οι αστοί υποψήφιοι οργίασαν στους Ποδαράδες στην εξαγορά ψήφων. Οι λαϊκοί μάζευαν στα κέντρα τους ανέργους τσακισμένους από τη δυστυχία και τους δίνανε ψηφοδέλτια δικά τους μέσα σε φακέλους σφραγισμένους από την εφορευτική επιτροπή. Σ' αντάλλαγμα τους δίνανε από ένα 50άρι ή 100άρικο κομμένο στη μέση, με τη συμφωνία να τους δώσουν το άλλο μισό του χαρτονομίσματος όταν θα τους παρουσίαζαν μετά την ψηφοφορία το φάκελο που θα έδινε η εφορευτική επιτροπή.*

Με βάση τον εκλογικό νόμο, Δήμαρχος εκλεγόταν ο υποψήφιος που θα συγκέντρωνε το 30% των ψηφισάντων. Έτσι αφού κανένας υποψήφιος δήμαρχος δεν συγκέντρωσε το εν λόγο ποσοστό οι επαναληπτικές εκλογές μόνο για δήμαρχο επαναλήφθηκαν την Κυριακή 1 Απριλίου 1934, όπου μπορούσαν να συμμετέχουν όλοι όσοι κατήλθαν στις εκλογές της 11ης Φεβρουαρίου, αλλά και όσοι άλλοι το αποφάσισαν μετά τις εκλογές. Οι δημοτικοί σύμβουλοι και πάρεδροι που είχαν εκλεγεί από τους συνδυασμούς των Φελέκη και Κιοφτερτζή στις 11 Φεβρουαρίου ορκίστηκαν στις 20 Μαρτίου και πριν την εκλογή του δημάρχου.

Ίλες ἱππικοῦ καὶ μεγάλες ἀστυνομικὲς δυνάμεις συγκεντρώθηκαν ἀπὸ τὸ πρωὶ στοὺς Ποδαράδες γιὰ τὴν τρομοκράτηση τῶν κεκκίνων ψηφοφόρων

Έτσι ενώ αποσύρονται οι υποψήφιοι δήμαρχοι Τσακίρης, Διακάκης, Ανδριτσάκης, Τζιβράς, Πολάτογλου βλέποντας ότι δεν έχουν πιθανότητα επιτυχίας, κατέρχεται ως υποψήφιος δήμαρχος ο γιατρός Ιωάννης Παλαιολόγος-Δραγάτσης (από αυτόν πήρε το όνομα το νοσοκομείο ή συνοικία Παλαιολόγου) και λαμβάνει μόνο 18 ψήφους!

Η μάχη των επαναληπτικών εκλογών της 1ης Απριλίου δόθηκε ουσιαστικά μεταξύ των Φελέκη και Κιοφτερτζή και δήμαρχος εξελέγη ο Γ. Φελέκης (1.603 ψ.) που είχε και την επίσημη υποστήριξη του κόμματος των Φιλελευθέρων, έναντι του Κ. Κιοφτερτζή (1.278 ψ.) .

Ο Κ. Βαρουτσής στις επαναληπτικές εκλογές έλαβε 225 ψήφους. Σε υποστήριξή του μάλιστα ήρθαν στη Ν. Ιωνία και μίλησαν σε μεγάλη συγκέντρωση στις 23 Μαρτίου, ο Μήτσος Παρτσαλίδης δήμαρχος Καβάλας και ο Σ. Μενύχτας δήμαρχος Σερρών (οι πρώτοι κομμουνιστές δήμαρχοι).

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΧΤΕΣΙΝΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΤΩΝ ΠΟΔΑΡΑΔΩΝ

Ένα μέρος τῆς προχτεσινῆς μεγάλης προεκλογικῆς συγκέντρωσης στοὺς Ποδαράδες. Οἱ ἐργαζόμενοι τοῦ συνοικισμοῦ διαδηλώνουν τὴν ἀπόφασή τους ν' ἀκολουθήσουν τὸ παράδειγμα τῆς Καβάλλας καὶ τῶν Σερρῶν.

Βέβαια ο «Ριζοσπάστης» την επομένη των εκλογών αναφέρεται στο ότι «σε ανθρωποπάζαρο μεταβλήθηκαν οι εκλογές » κλπ. με την εξαγορά ψήφων.

Ο Κώστας Βαρουτσής, αργότερα κατήλθε και στις βουλευτικές εκλογές της 26ης Ιανουαρίου 1936 που διεξήχθησαν από την κυβέρνηση Δεμερτζή ως υποψήφιος του "Παλλαϊκού Μετώπου" (αρχηγός Νικ. Πλουμπίδης) στην περιοχή Αθηνών και ήλθε 4ος με 2.851 σταυρούς (εκλέχτηκαν 2 βουλευτές ο Βασ. Νεφελούδης και Δημ. Γληνός). Φυλακίστηκε από τη δικτατορία του Μεταξά και απέδρασε από την Ανάφη το 1937. Το 1938 ήταν μέλος της Κ.Ε. του Κ.Κ.Ε. ενώ στην Κατοχή συνελήφθη και κρατήθηκε στις φυλακές της Πύλου, της Ακροναυπλίας και της Λάρισας μέχρι τον Σεπτέμβριο του 1943.

Σημειώσεις :

1. Συστηματικά οι εφημερίδες "Νέος Ριζοσπάστης" και "Ριζοσπάστης", όταν αναφέρονται στη Ν. Ιωνία, την αποκαλούν "Ποδαράδες" και την Ν. Φιλαδέλφεια "Ποδονίφτης".
2. Το εν λόγω θέμα με τους υποψηφίους και τους υποστηρικτές (κόμματα και εφημερίδες) έχει αναπτυχθεί στο Βιβλίο "Η Ν. Ιωνία στο Μεσοπόλεμο" των Χ. Σαπουντζάκη και Λ. Χριστοδούλου.
3. Γεννήθηκε στη Σμύρνη. Το 1899 πήγε στη Αθήνα (έχοντας αποφοιτήσει με "Άριστα" από την Ευαγγελική Σχολή Σμύρνης) και γράφτηκε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Συνεργαζόμενος δε με τους Μ. Τριανταφυλλίδη και Α. Δελμούζο συμμετείχε στην Εκπαιδευτική Επιτροπή που συγκρότησε ο Ελ. Βενιζέλος για την εξέταση του θέματος της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης και υποβολή προτάσεων. Από το 1930 άρχισε να ασχολείται ενεργά με την πολιτική και το 1936 εξελέγη βουλευτής, συνεργαζόμενος με το Κ.Κ.Ε. Το 1935 εξορίστηκε στον Άη Στράτη από την δικτατορία Κονδύλη, όπως και αργότερα στη Σαντορίνη από τη δικτατορία Ι. Μεταξά. Το International Bureau of Education της UNESCO συμπεριέλαβε τον Γληνό μεταξύ των 100 πιο σημαντικών διανοουμένων, πολιτικών, δημοσιολόγων κλπ. όλου του κόσμου, που με το στοχασμό και τη δράση τους είχαν σημαντική συμβολή στην υπόθεση της εκπαίδευσης από την εποχή της αυγής του ανθρώπινου πολιτισμού έως τις μέρες μας.
4. Στην απόφαση της ανακήρυξης των υποψηφίων Δημοτικών Συμβούλων του Πρωτοδικείου Αθηνών, δεν αναφέρεται ο εν λόγω υποψήφιος. Προφανώς η υποψηφιότητά του δεν συγκέντρωνε όλες τις προϋποθέσεις τους εκλογικού νόμου.

Η ΖΩΗ ΣΤΗ ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΣΤΗ ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ

όπως δίνεται από μια συνέντευξη ενός ξεριζωμένου

Ένας από τους στόχους που θα έπρεπε επειγόντως να αντιμετωπίσει το ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ. του Δήμου Ν. Ιωνίας, αφότου ιδρύθηκε το 2003, ήταν να προσπαθήσει να συγκεντρώσει, όσο ακόμη υπήρχε καιρός, πρωτογενές υλικό για τη ζωή στις αξέχαστες πατρίδες της Ανατολής αλλά και μετά στη Ν. Ιωνία για τις πρώτες 10ετίες από την ίδρυσή της.

Πρωτογενές υλικό που θα προέκυπτε από προσωπικές συνεντεύξεις με πρόσφυγες αλλά και μη πρόσφυγες, που θα είχαν να μας πουν ενδιαφέροντα πράγματα για όσα είχαν ζήσει.

Έτσι ορίστηκε μια ειδική επιτροπή, η οποία δούλεψε με μεράκι για 2-3 χρόνια, με μέλη τις κυρίες Χρυσάνθη Αθηνάκη και Φραντζέσκα Βουδούρογλου-Λάνγκεφανς και τον κύριο Στάθη Ουλκέρογλου. Επικουρικά και σε ειδικές περιπτώσεις είχαν βοηθήσει ο τότε Πρόεδρος Χάρης Σαπουντζάκης, ο Μάκης Λυκούδης και ο Χρήστος Χατζηϊωάννου.

Η συνέντευξη που παραθέτουμε πάρθηκε το 2007 από τον **Ανάργυρο Παπάζογλου,** πρόσφυγα γεννημένο το 1920 στη Σπάρτη Μ. Ασίας. Το κείμενο χρειάστηκε να το επιμεληθεί η κα Άννα Περουτσή, ενώ διασκευή σε ορισμένα σημεία, για να γίνουν αντιληπτά αυτά που κατατίθενται από τον σημερινό αναγνώστη, έγινε από το Χάρη Σαπουντζάκη.

Ο ξεριζωμός.

ΕΡΩΤΗΣΗ : Ασφαλώς δεν θα θυμόσαστε, μικρό παιδί, πολλά πράγματα από τη Σπάρτη Όμως τι σας έλεγε γι' αυτά η μητέρα σας ;

ΠΑΠΑΖΟΓΛΟΥ : Ακούστε, στη Σπάρτη Πισιδίας μέναμε σε μια γειτονιά, κοντά στην Παναγιά, όπου συνήθιζαν οι Τούρκοι να κρεμούν Έλληνες αλλά και αντικεμαλικούς. Το θέαμα ήταν σκληρό κι η μητέρα μου είχε συνεχώς αποβολές, από την τρομάρα της. Έτσι ο πατέρας μου μας πήρε εμένα που ήμουνα περίπου ενός έτους και την αδελφή μου που ήταν λίγο μεγαλύτερη και πήγαμε στη Σμύρνη. Εκεί είχε σπίτι ο πατέρας μου και θυμάμαι όταν μας έλεγε, πως έφθασε ο Ελληνικός Στρατός το 1919. Είχε βάλει σημαία ελληνική στο σπίτι. Όταν το 1922 οι Τούρκοι πλησίαζαν στη Σμύρνη ο πατέρας μου, συγκέντρωσε ό,τι χρυσαφικά είχαμε, τα έδωσε στη μητέρα μου, τη Βηθλεέμ, μέσα σ΄ ένα τάσι του χαμάμ, τη συμβούλεψε να δώσει ένα φάκελο σ΄ αυτούς που θα ΄ρχόταν στο σπίτι για να τον γυρέψουν κι εξαφανίστηκε. Η συνέχεια ήταν φριχτή, γιατί οι Τούρκοι έβαλαν φωτιά στο σπίτι μας, όμως η μητέρα μου κι εμείς τα παιδιά γλυτώσαμε από μια Τουρκάλα που έμενε πιο πάνω. Μας φιλοξένησε, παρά τις αντιρρήσεις του άντρα της, που ήταν αξιωματικός του Τούρκικου στρατού. Η ίδια αυτή γυναίκα πήρε ένα βράδυ τη μητέρα μου και εμάς τα παιδιά, μας πήγε σ' ένα κρυφό σημείο κοντά στη θάλασσα κι όταν ήρθαν τα καράβια μας πήραν και μας για την Ελλάδα...

ΕΡ. : Η μητέρα σας τι σας διηγόταν για τη Σπάρτη ; Για τη ζωή εκείνα τα χρόνια;

ΠΑΠ.: Μας διηγόταν ότι στην Σπάρτη έκανε πολύ κρύο το χειμώνα γιατί ήταν σε μεγάλο υψόμετρο. Η πόλη είχε πολλούς κήπους γεμάτους με κερασιές και άλλα οπορωφόρα δένδρα.

ΕΡ. : Τι δουλειά έκαναν οι γονείς της μητέρας σου ;

ΠΑΠ.: Ο παππούς ήταν θα λέγαμε "κρατικός υπάλληλος" κι είχε να κάνει με το Χρηματιστήριο. Λεγόταν Ευστράτιος Κυρλόγλου. Εδώ το έκανε "Ευστρατιάδης". Κυρλόγλου σημαίνει ο γιος του κύρη. Ο άλλος μου παππούς ήταν ιερέας, γιατί έχω το επώνυμο "Παπάζογλου" , δηλαδή ο γιος του παπά.

ΕΡ. : Είχατε ακούσει για κρυμμένες λίρες κλπ. στα σπίτια και τις αυλές ;

ΠΑΠ. : Ναι. Η μητέρα μου έλεγε συχνά, μετά αρκετά χρόνια, ότι θα πρέπει να πάμε πίσω στη Σπάρτη να ψάξουμε να τα βρούμε και να μοιραστούν μισά-μισά με τους Τούρκους, που θα έμεναν στο σπίτι. Εγώ της είπα δεν πηγαίνω...Δεν με συγκινεί τίποτε από αυτά που άκουσα. Δεν θέλω το κακό κανενός, αλλά δεν πηγαίνω. Και δεν πήγα.

Η εγκατάσταση στη Ν. Ιωνία.

ΕΡ. : Το καράβι από τη Σμύρνη, που σας άφησε ;

ΠΑΠ. : Στη Νάξο. Εκεί αρρώστησα πολύ, παρά λίγο να πεθάνω. Μάλιστα η αδελφή της μάνας μου ζήτησε από τον γιατρό να μου δώσει ένα χάπι, ώστε να πεθάνω, έτσι όπως είχα γίνει .....αλλά τελικά, έπεσε της θείας μας το χάπι, δεν το πήρα κι΄ έζησα....Στη Νάξο μετά από μερικούς μήνες ήρθε και μας βρήκε ο πατέρας μου, ο οποίος ήξερε όλες τις δουλειές κι έβγαλε γρήγορα λεφτά. Όμως αρρώστησε και πέθανε, την ώρα που η μητέρα μου έφερνε στη ζωή δίδυμα κορίτσια!

Η μητέρα μου και εμάς τα 4 παιδιά ήρθαμε μετά στη Νέα Ιωνία, στην οδό Ελλησπόντου, όπου πέθανε το ένα από τα δίδυμα. Η μητέρα μου δούλευε χαλί στο σπίτι. Κοντά στον Άγιο Ευστάθιο ήταν τότε ένα Ταπητουργείο. Το είχε ο αδελφός της μητέρας μου, ο Στάθης Κυρλόγλου. Μετά αναγκάστηκε η μητέρα μου να ξαναπαντρευτεί. Πήρε έναν πρόσφυγα από την Άγκυρα με τον οποίον έκανε άλλα δύο παιδιά. Όμως όλοι σαν μια οικογένεια ήμασταν αγαπημένοι. Μεγαλώνοντας πια εγώ πήρα επάνω μου την ευθύνη για όλα τα παιδιά. Έφτιαξα ένα παντοπωλείο στην οδό Σινώπης και ζήσαμε καλά.

Τα μαθητικά χρόνια.

ΕΡ. : Σε ποιο σχολείο πήγατε όταν ήρθατε στη Ν. Ιωνία ;

ΠΑΠ. : Στο σχολείο της Σαφράμπολης. Εκεί που είναι σήμερα η Πυροσβεστική. Τότε βέβαια ήταν παράγκα. Η Ελευθερούπολη τότε δεν είχε δικό της σχολείο κι όλα τα παιδιά της ερχόντουσαν στο σχολείο της Σαφράμπολης. Όταν έγινε το σχολείο της Ελευθερούπολης πήγα κι εγώ σ΄ αυτό.

ΕΡ. : Θυμόσαστε καθόλου δασκάλους ;

ΠΑΠ. : Ναι την κυρία Μαρία που ήταν από τη Ν. Ιωνία, τον κύριο Παπαευθυμίου, τον κ. Μαραγκό...

ΕΡ. : Πόσα παιδιά ήσασταν στην τάξη ;

ΠΑΠ. : Ήμασταν πολλά. Πρώτη τάξη και Δευτέρα. Δεν είχαμε σάκες, δεν είχαμε βιβλία. Μια ποδιά μας έραβε η μάνα μας από αλατζά, Βιβλία δανειζόμασταν ο ένας από τον άλλον....

ΕΡ. : Ήταν σκληροί οι δάσκαλοι ;

ΠΑΠ. : Ναι δέρνανε. Σήμερα δεν είναι έτσι!

ΕΡ. : Τι ξέρετε για τον κύριο Μαραγκό ;

ΠΑΠ. : Αυτός ήταν δάσκαλος με πολύ μεράκι. Μας οργάνωνε εκδρομές, μας μάθαινε τραγούδια, να παίζουμε τένις και άλλα πολλά. Να κάνουμε σκέτς...

ΕΡ. : Μετά το Δημοτικό πήγατε στο Γυμνάσιο ;

ΠΑΠ. : Όχι! Έπρεπε να φροντίσω τα παιδιά. Το πρωί πουλούσα κουλούρια κι έτσι έφτανα καθυστερημένα στο σχολείο. Ο κύριος Μαραγκός φώναξε τη μητέρα μου. Τα είπαν Τούρκικα και βάλθηκε, όσο μπορούσε, να με βοηθήσει...

Τα τραγούδια και το μεροκάματο.

ΕΡ. : Πώς τα βγάζατε πέρα ;

ΠΑΠ. : Εκτός από το πρωί που πουλούσα κουλούρια, πωλούσα πράγματα και το βράδυ, κυρίως στραγάλια και πασατέμπο. Στην είσοδο της πόλης όπου παλιά ήταν οι παράγκες με τα μικρομάγαζα που είχαν ψησταριές ήταν και το καφενείο του Μπόλα, όπου πολλές φορές ερχόντουσαν τραγουδίστριες που τραγουδούσαν και τούρκικα τραγούδια. Πιο πάνω εκεί στην Εμπορική Τράπεζα έπαιζαν Καραγκιόζη. Ο θείος μου έπαιζε σαντούρι και κανονάκι κι εγώ τραγουδούσα όλα τα τούρκικα τραγούδια.

ΕΡ. : Πείτε μας λίγο για τη διασκέδαση, την οδό Ηρακλείου, το Μιρουάρ κλπ.

ΠΑΠ. : Η διασκέδαση βέβαια ήταν ως το ΄38 - ΄40. Μετά ήρθε ο πόλεμος. Η Νέα Ιωνία είχε καλά κέντρα και καφενεία : "Αβέρωφ", "Προξενικό", "Αμπελάκια", του " Περουτσή". Όλα στην Ηρακλείου. Όπως βέβαια και το "Μιρουάρ", στη γωνία των οδών Ηρακλείου και Δαρδανελίων (σημ. 28ης Οκτωβρίου). Ήταν κέντρο διασκέδασης. Μετά τις γραμμές του τρένου (Λαυρίου) ήταν ο "Ζέφυρος", τα "Τρία Αστέρια", χορευτικά κέντρα στο Ηράκλειο. Σε όλα αυτά πηγαίναμε με τα πόδια.

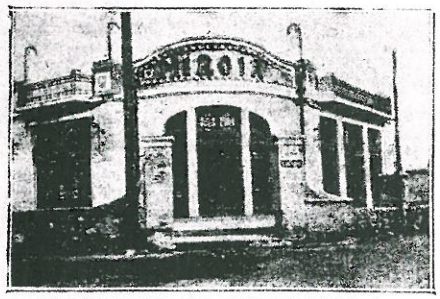

Τὸ χορευτικὸν σκαλεῖον, ὅπου συνήθως γλεντοῦν οἱ κάτοικοι τοῦ συνοικισμοῦ.

Το Μιρουάρ

ΕΡ. : Η "Κομπαρσίτα" ;

ΠΑΠ. : Αυτή ήταν στη Φιλαδέλφεια, απέναντι από το Άλσος.

ΕΡ. : Πείτε μας για τον "Αστέρα";

ΠΑΠ. : Ο "Αστέρας" ήταν κινηματογράφος που έπαιζε ξένα έργα. Αρχικά ο κ. Βρασίδας (σημ. Νικολαΐδης) είχε τον "Αστέρα". Μετά τον πόλεμο τον άφησε. Στον "Αστέρα" γίνονταν διάφορες παραστάσεις από θιάσους και τα σχολεία.

ΕΡ. : Η μητέρα σας δεν ήξερε Ελληνικά ;

ΠΑΠ. : Τα έμαθε εδώ στην Ελλάδα. Στην Τουρκία φοβόντουσαν να μιλήσουν στο δρόμο Ελληνικά μήπως τους κόψουν την γλώσσα.

ΕΡ. : Αφού δεν πήγατε μετά το Δημοτικό στο Γυμνάσιο, με τι τελικά ασχοληθήκατε ;

ΠΑΠ. : Στην αρχή πήγα σ' ένα τσαγκαράδικο εδώ στη Ν. Ιωνία. Όμως αυτή η δουλειά δεν μου άρεσε κι έτσι έφυγα και πήγα στο Βύρωνα όπου εργάστηκα σε παντοπωλείο. Μετά ξαναγύρισα στη Νέα Ιωνία και δούλεψα στα Πευκάκια στο παντοπωλείο του Ευθυμιάδη. Τελικά κατέληξα στο καφεκοπτείο του Βρασίδα, όπου και έμεινα πολύ ευχαριστημένος. Ο Βρασίδας ήταν πολύ σημαντικός άνθρωπος στην κοινωνία της Ν. Ιωνίας.

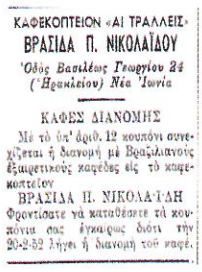
ΚΑΦΕΚΟΠΤΕΙΟΝ «ΑΙ ΤΡΑΛΛΕΙΣ»
ΒΡΑΣΙΔΑ Π. ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ
'Οδός Βασιλέως Γεωργίου 24 ('Ηρακλείου) Νέα 'Ιωνία
ΚΑΦΕΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ
Μὲ τὸ ὑπ' ἀριθ. 12 κουπόνι συνεχίζεται ἡ διανομὴ μὲ βραζιλιάνους ἐξαιρετικοὺς καφέδες εἰς τὸ καφεκοπτεῖον
ΒΡΑΣΙΔΑ Π. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ
Φροντίσατε νὰ καταθέσητε τὰ κουπόνια σας ἐγκαίρως διότι τὴν 20-2-52 λήγει ἡ διανομὴ τοῦ καφέ.

Είχα όμως τη συνήθεια τα βράδια να πουλάω στραγάλια και πασατέμπο. Κάποια φορά με βλέπει το αφεντικό μου και με ρωτάει γιατί πουλάω στραγάλια. Όταν του εξήγησα με πήρε από το χέρι και με πήγε στη "Νέα Μόδα" του Αρναούτογλου και με έντυσε από επάνω έως κάτω.....

Ο Πόλεμος – Η Κατοχή

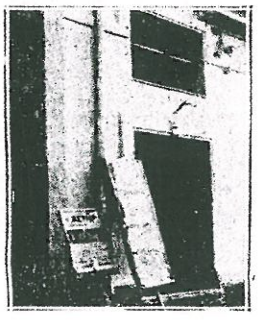

Ο "Αστέρας"

ΕΡ. : Και μετά έρχεται ο πόλεμος!

ΠΑΠ. : Ναι εγώ τότε ανακατεύτηκα με τις σταφίδες. Στην αρχή όταν πήγα στην Κόρινθο και μετά όταν κατέβηκα στην αγορά της Αθήνας. Εκεί ένας μεγαλέμπορος σταφίδας είδε ότι τα κατάφερνα και μου έδωσε να πουλήσω ένα σακί με 10 οκάδες σταφίδα. Δεν τον ξεχνάω, λεγόταν Παπαχριστόπουλος κι ήταν από το Αίγιο. Βέβαια δεν ήταν εύκολη δουλειά. Με κυνηγούσαν οι Ιταλοί. Γι' αυτό άρχισα ν' ασχολούμαι στην παρασκευή ψωμιού. Στην αρχή στο φούρνο της οδού Αλατσάτων, μετά στου Μελέτη, στους Αγίους Αναργύρους.

Στην Κατοχή αναγκασθήκαμε να κάψουμε τον αργαλειό του χαλιού για να ζεσταθούμε. Μετά κόβαμε κλαδιά από τα δένδρα του Βεΐκου. Ο πατέρας μου πήγαινε για ξύλα στο Διόνυσο. Δυο φορές τον πιάσανε οι Γερμανοί και παρ΄ ολίγο να τον σκοτώσουν!.....

ΕΡ. : Πήγατε στρατιώτης στην Αλβανία ;

ΠΑΠ. : Το 1940 ήμουν 20 χρονών. Η κλάση μου κλήθηκε ολόκληρη εκτός της Αττικής. Αργότερα επειδή ήμουν προστάτης οικογένειας, απαλλάχτηκα.

Η εκκλησία.

ΕΡ. : Λέγατε ότι η μητέρα σας πήγαινε συχνά στην εκκλησία. Από τα πρώτα χρόνια που ήρθατε.

ΠΑΠ. : Η εκκλησία μας, η ενορία μας ήταν ο Άγιος Στέφανος. Αρχικά ήταν στην οδό Ελληνσπόντου, σε Εκκλησία-παράγκα. Άργησε πολύ να γίνει ο σημερινός ναός, και σ' αυτό πολύ βοήθησε ο Βροχίδης.

ΕΡ. : Μόνο για τη λειτουργία πήγαινε ο κόσμος στην εκκλησία ;

ΠΑΠ. : Όχι βέβαια. Πηγαίναμε να πάρουμε διάφορα πιστοποιητικά. Γινότανε και κοινωνικό έργο. Θυμάμαι έναν δυναμικό ιερέα, τον Ιερόθεο Κεστελίδη, που ήταν πολύ γνωστός στη Νέα Ιωνία.

Λιτανεία έξω από την παράγκα του Αγίου Στεφάνου.
Στο βάθος ο Πατάρων Μελέτιος και δεξιά του ο Ιερόθεος Κεστελίδης.

Οι ομολογίες.

ΕΡ. : Εσείς είχατε πάρει ομολογίες ;

ΠΑΠ. : Ναι, νομίζω το 1927. Τότε οι ομολογίες εξαργυρώνονταν με δραχμές και είχαν αξία. Μερικοί όμως δεν πρόσεξαν και έχασαν τα λεφτά τους.

ΕΡ. : Οι ομολογίες που πήρατε ήταν ισάξιες της περιουσίας, που εγκαταλείψατε ;

ΠΑΠ. : Ασφαλώς όχι. Η περιουσία μας ήταν πολύ μεγαλύτερη. Δεν ξέρω όμως πόσο ακριβώς.

ΕΡ. : Τι έλεγε ο κόσμος για τις ομολογίες ;

ΠΑΠ. : Είναι γνωστό το τραγούδι : "αν δεν σου δώσει η μάνα σου 40 ομολογίες". Αυτό σημαίνει ότι είχαν αξία.

Οι πολιτικοί και η Νέα Ιωνία.

ΕΡ. : Είχε έρθει ποτέ στη Ν. Ιωνία ο Πλαστήρας ;

ΠΑΠ. : Βέβαια. Όπως είχε έρθει και ο Ελ. Βενιζέλος.

ΕΡ. : Άκουσα ότι τον Πλαστήρα τον υποδέχονταν με αναμμένα κεριά !

ΠΑΠ. : Τον έφερναν και πάνω στους ώμους.

ΕΡ. : Πως χτίστηκαν τα σπίτια ; Υπήρχε σχέδιο;

ΠΑΠ. : Τα σπίτια δυστυχώς κτίστηκαν κολλητά το ένα με το άλλο. Με κοινές τουαλέτες. Χωρίς ανοικτούς χώρους και πράσινο. Όμως ο Περισσός, που έγινε μετά ήταν ωραίος γιατί είχε πλατείες και φαρδείς δρόμους. Καλή ήταν και η Νεάπολη. Αλλά η Ελευθερούπολη ;

ΕΡ. : Πως ήταν παλιά η Νέα Ιωνία ;

ΠΑΠ. : Ακούστε. Η οδός Ηρακλείου με τον καιρό "ανέβηκε". Πριν ας πούμε για να μπεις στο φαρμακείο του Σταυριανού έπρεπε ν' ανέβεις τουλάχιστον 7-8 σκαλιά!. Το ίδιο ψηλά ήταν σε σχέση με το δρόμο και τα σπίτια στην οδό Μοργκεντάου. Σήμερα δεν ξέρω πως λέγεται η οδός (λέγεται Κώστα Βάρναλη). Το ίδιο εκεί που ήταν το φαρμακείο του Ακιανίδη, ο φούρνος του Φωκίτη κλπ. (σημ. οδός Μ. Ασίας).

ΕΡ. : Τι ξέρετε για το τρένο ;

ΠΑΠ.: Το τρένο σταμάτησε πριν από τον πόλεμο. Στον πόλεμο δεν είχαμε τρένο (σημ.: ο ηλεκτρικός έφθασε στην Ν. Ιωνία το 1956).

Ο Ανάργυρος Παπάζογλου (δεξιά) μπροστά στο παντοπωλείο του.

ΕΡ. : Να έρθουμε στην περίοδο 1950-1960. Ποιους "διάσημους" της εποχής θυμάστε ;

ΠΑΠ. : Βέβαια τον Στέλιο Καζαντζίδη και τον ηθοποιό Νίκο Ξανθόπουλο. Τους είχα συναντήσει πολλές φορές.

Κύριε Παπάζογλου σας ευχαριστούμε για όλα όσα με τόσο γλαφυρό τρόπο μας είπατε.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ

5ο Γυμνάσιο Νέας Ιωνίας 20 Οκτωβρίου 2015.

2ο Λύκειο Γέρακα, 7 Δεκεμβρίου 2015.

3ο Λύκειο Αγίων Αναργύρων, 10 Φεβρουαρίου 2016.

6ο Γυμνάσιο Νέας Ιωνίας 18 Φεβρουαρίου 2016.

6ο Λύκειο Νέας Ιωνίας, 4 Μαρτίου 2016.

19ο Λύκειο Αθηνών, 9 Μαρτίου 2016.

ΣΤΑ ΜΟΥΣΕΙΑ ΜΑΣ

2ο Γυμνάσιο Βριλησσίων, 11 Μαρτίου 2016.

4ο Λύκειο Γαλατσίου, 21 Μαρτίου 2016.

Ίδρυμα «ΙΔΡΥΜΑ Η ΚΟΙΜΗΣΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ, 30 Μαρτίου 2016».

ΚΑΠΗ Ραφήνας 8 Δεκεμβρίου 2015.

Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο Αθηνών, 11 Απριλίου 2016.

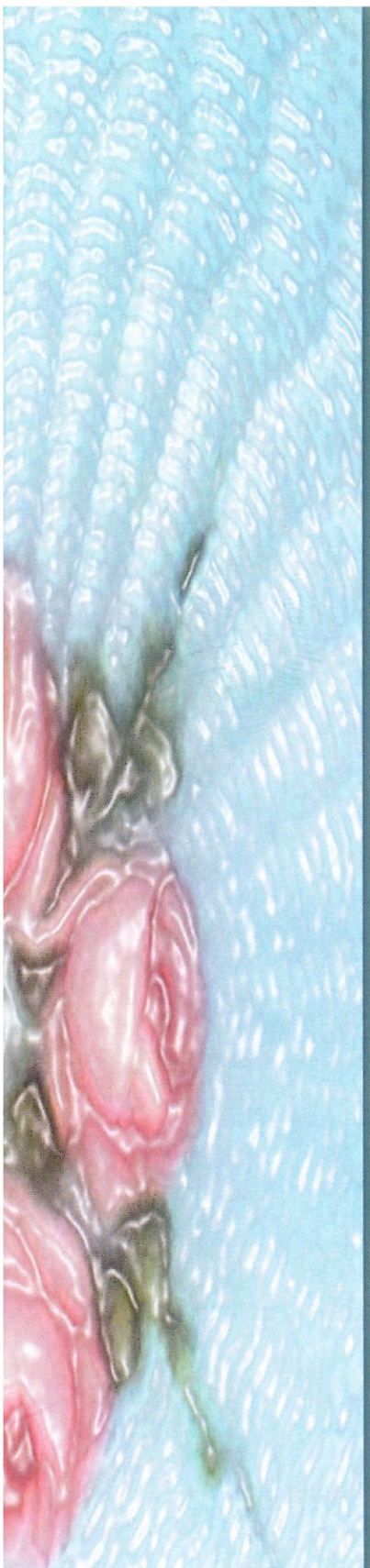

Το Κέντρο Σπουδής και Ανάδειξης Μικρασιατικού Πολιτισμού (ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ.) αποτελεί Ν.Π.Δ.Δ. και διέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 203 του Π.Δ. 410/95 (Δ.Κ.Κ.). Η ίδρυσή του δημοσιεύθηκε στο Φ.Ε.Κ. αρ. 646 / τ. 2 / 2003, όπου παρατίθεται η σχετική Συστατική Πράξη του Δημοτικού Συμβουλίου Νέας Ιωνίας Αττικής (113/03). Με την υπ' αριθμ. 36281/ 04.08.2011 Υπουργική απόφαση (ΦΕΚ Β΄ 1765/5.8.2011) το ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ. εξαιρέθηκε της συγχώνευσης κι εξακολουθεί να λειτουργεί ως αυτονόμο Ν.Π.Δ.Δ. Για την επίτευξη των σκοπών του, το ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ. μπορεί να συνεργάζεται με τις υπηρεσίες του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, με τους Ο.Τ.Α. γενικότερα, με Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ., και με πολίτες.

Στο πλαίσιο των δράσεων του Κέντρου περιλαμβάνονται η έρευνα, μελέτη και εκπόνηση προγραμμάτων, η ίδρυση και λειτουργία εξειδικευμένης βιβλιοθήκης, οι εκδόσεις, η προκήρυξη υποτροφιών, η καταγραφή στοιχείων του μουσικού και ορχηστρικού πολιτισμού, η διδασκαλία παραδοσιακών τεχνών, η λειτουργία μουσείων, η διεξαγωγή εκθέσεων και η οργάνωση εκδηλώσεων και συνεδρίων.

Οι πόροι του ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ. προέρχονται από το Δήμο Ν. Ιωνίας. Παράλληλα, ενίσχυση προσφέρουν οι δωρεές και χορηγίες φορέων και φυσικών προσώπων.

Το Κέντρο στεγάζεται σε ανακαινισμένους χώρους του συγκροτήματος κτιρίων του Δήμου Νέας Ιωνίας που βρίσκονται στην οδό Πατρ. Ιωακείμ 4, πολύ κοντά στον ομώνυμο σταθμό των Η.Σ.Α.Π.

Σε καθημερινή βάση, υποδεχόμαστε το κοινό από τις 08:30 έως τις 13:00.
Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να καλούν στο τηλ. 210 27 95 012.

Μέλη Διοικητικού Συμβουλίου

ΠΡΟΕΔΡΟΣ : Λουκάς Χριστοδούλου, Οικονομολόγος
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ : Χρήστος Χατζηιωάννου, Δημοτικός Σύμβουλος
ΜΕΛΗ : Ξενοφών Κυριακόπουλος, Δημοτικός Σύμβουλος
Χάρης Σαπουντζάκης, Ιστορικός, Συγγραφέας
Λαμπρινή Σπανοπούλου, Γ. Γραμ. "Σωματείου Ινεπολιτών-Κασταμονιτών"
Κώστας Τσοπανάκης, Ταμίας "Συνδέσμου Αλαγιωτών"
Αρχάγγελος Γαβριήλ, τ. Σχολικός Σύμβουλος Φιλολόγων
Χρυσάνθη Αθηνάκη, Φιλόλογος
Καλλιόπη Στεριάδου, Δρ. Παντείου Πανεπιστημίου, Συγγραφέας
Γιώργος Νουβέλογλου, Πρόεδρος "Συνδέσμου Αλαγιωτών"
Γεράσιμος Λυκούδης, Ζωγράφος, Αγιογράφος
Αγγελική (Γκέλυ) Σακαλόγου, Αντιπρόεδρος "Συνδέσμου Αλαγιωτών"
Ηλίας Αποστολίδης, Εργαζόμενος
Νίκος Τσερπάνης, Δικηγόρος
Σωτήρης Βάρβογλης, Αγιογράφος - Ψηφιδογράφος

Αναπληρωματικά μέλη

ΠΡΟΕΔΡΟΥ : Ζαχαρούλα Καραβά, Δρ. Πανεπιστημίου Αθηνών
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΥ : Αντώνης Βουδούρης, Δημοτικός Σύμβουλος
ΜΕΛΗ : Πηγή Ατταλίδου, Δημοτικός Σύμβουλος
Ηλίας Μωραλόγλου, Πολιτικός Μηχανικός
Γιάννης Καραγιαννίδης, Αντιπρ. "Σωματείου Ινεπολιτών-Κασταμονιτών"
Δέσποινα Μαλάτου, Φιλόλογος
Έλλη Γκινάκη, Ιδιωτικός Υπάλληλος
Έλσα Ανθρακίδου, Πρόεδρος "Συλλόγου Σμυρναίων Ν. Ιωνίας"
Δημήτριος Κωστιδάκης, Καραγκιοζοπαίχτης
Γιώργος Σαββίδης, Βιοτέχνης
Μαγδαληνή Καραγκιόζογλου, Φιλόλογος
Σταμάτης Γλιγλίνος, Συνταξιούχος Τεχνικός ΥΠΕΧΩΔΕ
Ειρήνη Κυριάκη
Νίκος Τσοπανίδης, Πωλητής λαϊκών αγορών
Νίκος Κεχαγιόγλου, Εκπαιδευτικός

Εκδότης: **ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ.**
Γραφεία: Πατρ. Ιωακείμ 4, Ν. Ιωνία 14234
Τηλ.: 210 27 95 012 Fax.: 210 27 90 775
Ιστοχώρος: www.dimosneasionias.gr/ kemipo.htm
Ηλεκτρ.διεύθ.: kemipo@otenet.gr
Επιμέλεια έκδοσης -
Εξώφυλλο : Μάκης Λυκούδης
Διορθώσεις: Χάρης Σαπουντζάκης, Λουκάς Χριστοδούλου
Παραγωγή: ΓΡΑΜΜΑ, Μάρνη 32, 104 32 Αθήνα,
Τηλ.: 210 522 5202 Ηλεκτρ.διεύθ.:katradi@otenet.gr

* Η αναδημοσίευση κειμένων ή φωτογραφιών επιτρέπεται σύμφωνα με τις διατάξεις της κειμένης νομοθεσίας και μετά από έγγραφη άδεια από το ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ.
* Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν απόψεις και θέσεις των συγγραφέων τους.
* Η αρμόδια για την έκδοση του περιοδικού επιτροπή του ΚΕ.ΜΙ.ΠΟ. φέρει την ευθύνη για την επιμέλεια και την άρτια παρουσίασή τους μόνον.